

BRATT | FEINSILBER | HARLING

Till

Justitiekanslern

ANMÄLAN

Anmälare: Thomas Lundeberg, 531020-0018
Villa Östervik Elfvik
181 90 Lidingö

Ombud: Advokat Percy Bratt
Jur kand Hanna Johansson
Advokatbyrån Bratt Feinsilber Harling AB
Box 241 64
104 51 Stockholm

Myndighet: Vetenskapsrådet/Karolinska Institutet

Saken: Skadeståndsanspråk mot staten

BRATT | FEINSILBER | HARLING

1. Som ombud för Thomas Lundeberg i enlighet med fullmakt som kommer att inges snarast, får vi härmed anföra följande.

Yrkande

2. Thomas Lundeberg yrkar ersättning för ren förmögenhetsskada av staten med i första hand 5 065 926 kronor jämte ränta i enlighet med 4 och 6 §§ räntelagen från den 27 januari 2016 till dess full betalning sker.
3. Thomas Lundeberg yrkar i andra hand ersättning för ren förmögenhetsskada av staten med 1 046 041 kronor jämte ränta i enlighet med 4 och 6 §§ räntelagen från den 27 januari 2016 till dess full betalning sker.
4. Thomas Lundeberg yrkar vidare ersättning av staten med 100 000 kronor i ideellt skadestånd.

Grunder

5. Den statliga myndigheten Vetenskapsrådet (VR) har på uppdrag av Karolinska Institutet (KI) genomfört en utredning som utmynnat i ett utlåtande, i vilket fastslås att Thomas Lundeberg förfarit vetenskapligt oredligt. VR:s utredning och utlåtande har legat till grund för KI:s beslut av den 22 juni 2006, där Thomas Lundeberg förklarats skyldig till vetenskaplig oredlighet i flera avseenden. VR:s verksamhet är reglerad av offentlighetsrättsliga föreskrifter och VR:s granskning och utlåtande utgör sådana i förhållande till KI:s beslut, tidigare led i handläggningen som genomförts *vid myndighetsutövning* i den mening som avses i 3 kap. 2 § skadeståndslagen (SKL).
6. VR har vid avgivande av sitt utlåtande till KI grovt åsidosatt kraven på opartiskhet, saklighet och likhet inför lagen i 1 kap. 9 § regeringsformen (RF) samt de krav som följer av legalitets- och officialprincipen och motiveringsskyldigheten, genom att till grund för sitt utlåtande lägga en utredning där relevanta personer inte hörts och där även i övrigt för prövningen relevanta förhållanden inte utretts, genom att inte beakta fakta som fanns i utredningen, genom att lägga uppenbart felaktiga bedömningar av föreliggande faktaunderlag till grund för bedömningen, genom att underlåta att precisera vilka

förhållanden och regler som VR:s slutsatser grundar sig på, samt genom retroaktiv regeltillämpning och selektiv granskning och ansvarsutkrävande. VR har därtill grovt åsidosatt grundläggande förvaltningsrättsliga principer om kommunikation och diarieföring. VR har vidare i annat granskningsärende under samma tidsperiod beslutat att återkalla en rapport om vetenskaplig oredlighet avseende annan forskare på grund av mindre allvarliga brister i handläggning och utredning än i Thomas Lundebergs fall. Något motsvarande beslut har inte träffats i Thomas Lundebergs fall, trots hans begäran om omprövning. Handläggningen utgör därmed ett allvarligt brott mot likabehandlingsprincipen i 1 kap. 9 § RF.

7. Ovan angivna regelöverträdelser utgör i sig, och sammantaget, ansvarsgrundande fel och försummelse vid myndighetsutövning enligt 3 kap. 2 § SkL.
8. Då KI – som tydligt uppmärksammas på avgörande brister i VR:s utredning – utan vidare granskning lagt VR:s utlåtande till grund för sitt beslut, utgör även KI:s förfarande skadeståndsgrundande fel och försummelse vid myndighetsutövning. VR:s respektive KI:s skadeståndsansvar ska härvid bedömas med utgångspunkt från principerna om kumulativ och anonym culpa.
9. KI:s på VR:s utlåtande grundade beslut innebär vidare med hänsyn till konsekvenserna för Thomas Lundebergs yrkesliv som forskare, ett ingrepp i hans rätt till respekt för privatliv enligt artikel 8 i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna (EKMR). Ingreppet saknar lagstöd och uppfyller inte kraven på proportionalitet. Det utgör därmed en kränkning av Thomas Lundebergs rätt till privatliv enligt artikel 8 EKMR.
10. KI:s beslut innebär även en inskränkning av Thomas Lundebergs rätt till yttrandefrihet enligt RF 2 kap. 1 § och 20-23 §§ samt artikel 10 EKMR. Ingreppet uppfyller inte kravet på lagstöd och proportionalitet och utgör därmed en kränkning av hans i RF och EKMR skyddade yttrandefrihet. KI:s, på VR:s utlåtande grundade beslut, har därtill eliminerat Thomas Lundebergs legitima förväntningar att fortsätta sin forskarkarriär, vilket utgör en kränkning av hans rätt enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till EKMR, då det utgör ett oproportionerligt ingrepp i äganderätten som skett utan stöd i lag och utan erforderliga rättssäkerhetsgarantier.

11. Ovan åberopade konstitutionella och konventionsgrundade rättigheter ska beaktas inom ramen för en grundlags- och konventionskonform tolkning av bestämmelsen i 3 kap. 2 § SkL. De åberopas även till grund för skälig gottgörelse i form av ideellt skadestånd (se nedan punkt 17).

Kausalitet

12. En objektiv och saklig prövning i enlighet med ovan åberopade rättsregler och principer hade resulterat i ett utlåtande från VR som visat att det inte fanns fog för den mot Thomas Lundeberg riktade misstanken om vetenskaplig oredlighet.
13. VR:s utlåtande och KI:s därpå grundade beslut har varaktigt eliminerat förutsättningarna för Thomas Lundebergs fortsatta verksamhet som forskare och har utestängt honom från professorsbefattningar som han annars kunnat tillträda, samt även i övrigt reducerat hans förvärvsinkomst.

Ren förmögenhetsskada

14. Thomas Lundeberg har åsamkats ren förmögenhetsskada i enlighet med ovan angivna förstahandsyrkande, utgörande inkomstförlust vid jämförelse mellan hans faktiska inkomst och vad han skulle ha uppburit som professor under perioden 2006-2014, även innefattandes framtida inkomstförlust för perioden 2015-2018 samt pensionsförlust.
15. Thomas Lundeberg har i vart fall tillfogats ren förmögenhetsskada i enlighet med ovan angivna andrahandsyrkande som avser uteblivna lönetillägg som disputerad och docentkompetent under perioden 2006-2014, även innefattandes framtida inkomstförlust för perioden 2015-2018 samt pensionsförlust.

Ideell skada

16. Förvaltningsdomstolarna har – på sätt som närmare redovisas nedan – avvisat Thomas Lundebergs överklaganden av KI:s beslut av den 22 juni 2006 och KI:s beslut av den 1 juni 2010. Då överklagandena avsåg reella och seriösa tvister avseende civila rättigheter innebär avvisningen av Thomas Lundebergs talan kränkningar av hans rätt till

domstolsprövning enligt artikel 6 EKMR. Thomas Lundeberg är berättigad till skälig gottgörelse för kränkningarna av hans rättigheter enligt artikel 6 EKMR.

17. Thomas Lundeberg har med tillämpning av artikel 13 EKMR och i enlighet med väletablerad HD-praxis, rätt till gottgörelse för samtliga ovan redovisade kränkningar av hans i EKMR skyddade rättigheter. Thomas Lundeberg är även berättigad till ersättning för ovan angivna kränkningar av hans grundlagsskyddade rättigheter. Överträdelserna av bestämmelserna i RF och EKMR åberopas sammantagna som grund för ersättning av ideell skada med yrkat belopp.

Bakgrund

18. Thomas Lundeberg är läkare med specialisering inom rehabiliteringsmedicin och algologi. Han disputerade 1983 vid fysiologiska institutionen med en avhandling avseende vibrationsbehandling vid kronisk smärta. Thomas Lundeberg var fram till 2003 professor i fysiologi vid KI och bedrev forskning inom smärtbehandling med inriktning på integrativ eller komplementär medicin, såsom akupunktur och laser. Thomas Lundeberg har publicerat cirka trehundra vetenskapliga artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter och ett flertal böcker med klinisk inriktning. Han har även handlett ett stort antal doktorander fram till doktorsexamen. Thomas Lundeberg är vidare uppfinnare av ett trettioåttal patent och har fungerat som sakkunnig för Regeringen och Socialstyrelsen i frågor som gällt bland annat alternativa behandlingsmetoder.
19. Kerstin Uvnäs Moberg är läkare och professor. Hon inledde sin forskning vid farmakologiska institutionen på KI, med inriktning på hormoner med inverkan på matsmältningen. Hon disputerade 1976 och sedan 1980-talets senare del utgör hormonet oxytocin en huvudlinje i hennes forskning. Det var genom detta arbete som ett samarbete med Thomas Lundeberg inleddes vid institutionen för fysiologi och farmakologi på KI. Kerstin Uvnäs Moberg blev år 1995 utnämnd till professor vid Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och arbetar idag som professor vid SLU i Skövde.

20. Kurt Björkholm driver en konsultverksamhet inom områdena ekonomi, företagsadministration, affärsutveckling och juridik och har förtjänat anlitats av Kerstin Uvnäs Moberg.
21. Kerstin Uvnäs Moberg och Thomas Lundeberg inledde i början av 1990-talet ett samarbete med utgångspunkt från deras närliggande medicinska forskningsinriktningar. De beslutade på denna grund att driva viss affärsverksamhet gemensamt och startade med detta syfte företagen Entretech Medical AB och Eustasia AB. Bolagens verksamhet bestod i att bedriva forskning med inriktning på hormoner samt applikationer av dessa inom växt och djurvärlden, human- och veterinärmedicinen och i övriga sammanhang samt utveckling av medicinska produkter.
22. Kerstin Uvnäs Moberg och Thomas Lundeberg fick under 2002 ett bud på de båda bolagen med en erbjuden köpeskilling om 66 miljoner kronor. Köpeskillingen skulle enligt budet erläggas i form av aktier i ett börsnoterat bolag, Tripep. Thomas Lundeberg var villig att acceptera budet medan Kerstin Uvnäs Moberg avvisade detta. Då parterna inte kunde enas uppkom en konflikt som senare trappades upp och resulterade i två tvister i domstol som efter flera år förliktes inom ramen för ett medlingsförfarande.
23. Kerstin Uvnäs Mobergs fientliga inställning mot Thomas Lundeberg tog sig successivt allt mer drastiska uttryck och kom även att resultera i allt allvarigare anklagelser och anmälningar mot Thomas Lundeberg, ingivna till polismyndighet och andra instanser. Dessa anmälningar var genomgående utformade av det juridiska ombudet Kurt Björkholm.
24. En diskussion mellan Thomas Lundeberg och dåvarande rektor på KI utmynnade i uppfattningen att Thomas Lundebergs utsatta situation skulle kunna bringas att upphöra om Thomas Lundeberg avsåg sin professur i fysiologi vid KI. Pressad av det långdragna och fientliga agerandet och av personliga skäl hänförliga till sjukdom inom familjen, valde Thomas Lundeberg år 2003 att lämna sin professur vid KI. I tiden därefter fick KI en ny rektor.
25. En strid ström av anmälningar med skiftande och mycket allvarliga anklagelser riktades mot Thomas Lundeberg under en tioårsperiod och innefattade lågt räknat cirka 80

fristående åtgärder riktade mot honom som emanerade från Kerstin Uvnäs Moberg. Granskningen av Thomas Lundebergs påstådda vetenskapliga oredlighet ska ses mot denna bakgrund. Den initierades av Kerstin Uvnäs Moberg och hon har via sitt ombud fortlöpande givit in olika dokument och skrivelser till utredningen.

Relevanta omständigheter

Vetenskapsrådets granskning

26. I skrivelse av den 30 mars 2004 (bilaga 1) vände sig den nya rektorn vid KI; Harriet Wallberg-Henriksson, till VR med begäran om biträde av VR:s Etikkommittés expertgrupp för utredning av oredlighet i forskning (Expertgruppen), avseende granskning av möjliga avvikelser från god vetenskaplig sed. Begäran om granskning avsåg Thomas Lundeberg. I skrivelsen anges att KI genom ett flertal anmälningar uppmärksammas på oklarheter när det gäller Thomas Lundebergs redovisade forskningsaktiviteter. I skrivelsen redovisas påstådda oklarheter avseende innehållet i en ansökan om en professur i rehabiliteringsmedicin vid KI samt uppgifter om plagiat och andra felaktigheter i underlaget till två patentansökningar där Thomas Lundeberg och Kerstin Uvnäs Moberg står som sökande.
27. Granskningen av patenten initierades – såsom framgår av KI:s skrivelse – genom inlagor till KI från Kerstin Uvnäs Mobergs juridiska ombud, Kurt Björkholm. I KI:s skrivelse anförs slutligen att bakgrunden till ansökan om biträde med granskningen är att *”själva omfattningen av Lundebergs forskningskontakter och övrig verksamhet gör att Karolinska institutet finner det svårt att i egen regi göra en neutral och oberoende granskning av de anklagelser som rests mot Lundeberg”*.
28. I en ytterligare skrivelse samma dag (bilaga 2) begärdes biträde med granskning av möjliga avvikelser från god vetenskaplig sed avseende tre publikationer som ingår i en avhandling av Joakim Carleson samt ytterligare en publikation där Joakim Carleson varit en av medförfattarna. Enligt framställningen ska Thomas Lundeberg och Joakim Carleson anses ha huvudansvaret för publikationerna. Det anges att KI:s dekanus efter utredning konstaterat att det *”finns starka misstankar om forskningsoegentligheter”* i samband med de fyra publikationernas tillkomst. I en skrivelse av den 13 december 2004 begärde KI att granskningen även skulle omfatta två publikationer där Thomas

BRATT | FEINSILBER | HARLING

Lundeberg är medförfattare, European Journal of Neuroscience 2002 16:330 och Brain Research 2002 927:204.

29. Granskningen inleddes av en för ändamålet tillsatt grupp av sakkunniga inom VR, som preciserade och avgränsade sitt uppdrag till att omfatta den grad av oredlighet i forskning som definierats i det tidigare Medicinska forskningsrådets rapport 2 "*Riktlinjer för etisk värdering av human forskning*" liksom de riktlinjer för utredning vilka fastställdes av VR:s styrelse 29 september 2004 och främst gäller *fabricering av forskningsdata*.
30. Med denna avgränsning inriktades granskningen på i huvudsak tre områden: (1) om forskningen som angetts i patentansökningarna har genomförts vid KI, (2) om oegentligheter förekommit i samband med arbeten som ingått i Joakim Carlesons avhandling och (3) ifrågasatt originalitet och tillförlitlighet i de två ytterligare publikationerna.
31. I utredningen frammanades en bild där avsaknaden av källdata och övrig dokumentation, i kombination med påståenden om att det var osannolikt att viss forskning kunnat utföras, förstärkte de allvarliga misstankarna om fabricering av forskningsresultat. Påståendet avsåg i Carlesons avhandling redovisad forskning rörande injicering av substans i käkleden på råttor. Det var enligt de sakkunniga osannolikt att denna forskning hade utförts, då ledhålan för käkleden volymmässigt är mycket liten på en råtta och därför medför svårigheter att med god precision och förutsebarhet insamla perfusat för analys.¹ Vidare var det enligt de sakkunniga inte klarlagt hur och var viss forskning ägt rum. Thomas Lundeberg anklagades därtill för en omfattande textplagiering, samt för att ha brustit i sin handledning av doktorander.
32. De sakkunnigas utredning och slutsatser redovisades i utlåtande av den 24 januari 2006 ([bilaga 3](#)).
33. Prominenta seniora forskare vid KI med för bedömningen relevant kompetens, inkom härvid på eget initiativ med en skrivelse den 17 februari 2006, med omfattande kritik av de sakkunnigas utredning och slutsatser ([bilaga 4](#)). I skrivelsen anfördes att de i det

¹ Se de sakkunnigas utlåtande, s. 13.

förefintliga utlåtandet *"inte på något vis kunnat finna det styrkt att det förekommit vare sig medvetet 'fusk' eller att man inte uppfyllt de krav som ställs på forskning enligt god vetenskaplig praxis."* Forskarna redovisade bland annat i detalj att frånvaron av relevant dokumentation avseende de i ärendet aktuella vetenskapliga proven, var hänförlig till förhållanden på KI som låg helt utanför Thomas Lundebergs kontroll och ansvar. Med avseende på möjligheten att genomföra de aktuella injiceringarna i råttornas käkled, hänvisade de till såväl genomförandet av egna sådana prov som till ett flertal vetenskapliga publikationer där metoden beskrivs. Därtill har i vart fall ytterligare sju forskare (handledare och betygsnämnd) med professors- eller docentställning och specialkompetens på området, granskat och godkänt Carlesons avhandling.

34. En kopia av skrivelsen den 17 februari 2006 skickades till KI:s rektor med följebrev, där forskarna påtalade att den bedrivna utredningen var *"helt undermålig med en total frånvaro av ett vetenskapligt förhållningssätt"*. De anförde vidare att de som vetenskapsmän var *"chockerade över hur VR hittills hanterat ärendet"*.
35. Den 21 februari 2006 inkom en skrivelse till VR undertecknad av flera före detta medarbetare till Thomas Lundeberg, som kraftigt reagerat på den missvisande bild som utmålats av honom i de sakkunnigas utlåtande ([bilaga 5](#)). I skrivelsen angavs att de redan den 9 juni 2004 tillsänt VR en skrivelse där 17 medarbetare till Thomas Lundeberg påtalat att media givit en missvisande bild av honom och hans forskningsverksamhet, varför de vädjade om en objektiv bedömning av ärendet ([bilaga 6](#)). De kunde emellertid konstatera att deras synpunkter inte beaktats och att de sakkunniga återgett ett flertal subjektiva omdömen av Thomas Lundeberg som person istället för den förväntade sakliga och självständiga bedömningen av de frågor som granskningen var tilltänkt att fokusera på. De beklagade därtill att de sakkunniga inte beaktat de syften som kunde misstänkas ligga bakom de många anmälningar mot Thomas Lundeberg som ingivits.
36. Samma dag, den 21 februari 2006, inkom till VR även en skrivelse från professor Johan Thyberg ([bilaga 7](#)), i vilken han redogjorde för specifika brister i de sakkunnigas utredning och slutsatser. I sin kritik påtalade han bland annat att handlingar med direkt relevans för den pågående prövningen inte gått att frambringa, att de sakkunniga dragit slutsatser utan konkret fakta eller erforderlig kunskap om aktuella sakförhållanden och att det saknades bevis till stöd för de anförda anklagelserna. Enligt

Johan Thyberg har VR genom Björn Thomasson därtill konfirmerat att de inte tillställt Thomas Lundeberg de skrivelser som inkommit från Kerstin Uvnäs Moberg och hennes ombud Kurt Björkholm. Johan Thyberg konstaterade därmed att Thomas Lundeberg inte fått möjlighet att yttra sig över viktiga delar av utredningsmaterialet – ett synnerligen allvarligt förfarande mot bakgrund av att granskningen tillkommit med anledning av just dessa skrivelser. Vidare var det enligt Johan Thyberg anmärkningsvärt att utredningen överhuvudtaget initierats, eftersom den till synes grundas i en tvist om affärsangelägenheter mellan Kerstin Uvnäs Moberg och Thomas Lundeberg. Att material från KI inte heller tillställts Thomas Lundeberg för bemötande, vittnade enligt Johan Thyberg om en bristande neutralitet hos VR.

37. Sammanfattningsvis anförde Johan Thyberg att de sakkunnigas utlåtande *”präglas av svepande, nedsättande och insinuanta påståenden (...) [där] flertalet av de anklagelser som framförs baseras på lösa antaganden (...)”*. Avslutningsvis framförde han att det på basen av de sakkunnigas utredning inte går att fastställa att Thomas Lundeberg gjort sig skyldig till någon oredlighet i forskning.
38. I ett möte med Expertgruppen den 7 april 2006 kommenterade Thomas Lundeberg de sakkunnigas utlåtande, samt det faktum att det av honom tidigare inlämnade och mycket omfattande material med bland annat rådata från försök, protokoll, manusutkast och annat efterfrågat material varken redovisats eller beaktats av de sakkunniga. I efterhand har konstaterats att en ansenlig del av det ingivna materialet varken diarieförts eller arkiverats hos VR.
39. I en skrivelse av den 15 april 2006 (bilaga 8), av Thomas Lundebergs dåvarande juridiska ombud advokat Christer Pehrson, specificerades kritiken mot de sakkunnigas utlåtande ytterligare, varvid många av de ståndpunkter som redan påtalats i flertalet skrivelser och inlämnade delrapporter framfördes på nytt.
40. I skrivelsen, samt i tidigare ingiven skrivelse av den 15 mars 2006 (bilaga 9) anfördes att de sakkunniga givit felaktiga beskrivningar av sakförhållanden samt ignorerat såväl Thomas Lundebergs redovisade material, som övriga forskares och medarbetares bemötanden och kommentarer.

41. Därtill ifrågasattes urvalet av de personer som de sakkunniga kontaktat under sin utredning. Exempelvis påtalades att Thomas Lundeberg, vid en presentation för VR den 29 september 2005, redogjort för fler än 30 personer som på olika sätt varit involverade i hans forskningsverksamhet, dvs. 30 personer med en omfattande information om rutiner i laboratoriet och dokumentation av försök och analyser. Ingen av dessa personer hade emellertid kontaktats av de sakkunniga. Detsamma gällde den dåvarande prefekten för institutionen där forskningen ägt rum. Av de 17 medarbetare som den 9 juni 2004 skickat en skrivelse till VR, hade endast 3 personer hörts, varvid resultaten av dessa intervjuer inte redovisats. Att de sakkunniga därvid inte presenterat några skäl till varför personer med god kunskap om förhållandena kring de försök som var föremål för granskning inte hade kontaktats – i kontrast till att de sakkunniga hört personer med tydligt partsintresse – var enligt Pehrson en klar brist i objektivt hänseende. En slutsats som accentuerades ytterligare av att SACO-representanten Bo Rydqvist dessutom på eget initiativ anmält att han kunde ha information av intresse för utredningen, som de sakkunniga helt lämnat utan avseende.
42. Slutsatsen att Thomas Lundeberg gjort sig skyldig till en omfattande textplagiering av såväl eget opublicerat som publicerat material tillbakavisades av Pehrson som felaktig med hänvisning till en utförlig utredning av påståendena samt tidigare bemötanden i ingivna yttranden och delrapporter. Detsamma gjordes gällande för påståendet om plagiat i samband med patentansökningarna, varvid det även erinrades om att det var patentombudet och inte Thomas Lundeberg själv som skrivit innehållet i patentansökningarna. Därtill har ett sakkunnigt patentombud bekräftat att Thomas Lundebergs tillämpade arbetsmetodik varit såväl sedvanlig som korrekt.
43. Vidare anfördes att det till de sakkunnigas framförda anklagelser genomgående saknades en precisering om vilka krav som ställts, samt vilka specifika krav som inte ansetts uppfyllda, varför möjligheten för Thomas Lundeberg att bemöta de anklagelser som riktats mot honom kraftigt försvårats.
44. Merparten av de studier som var föremål för VR:s granskning utfördes under perioden 1988-1995. Pehrson betonade härvid att de sakkunniga emellertid anført att de som referenstext främst använt sig av riktlinjer fastställda av VR:s styrelse den 29 september 2004, dvs. långt efter studiernas genomförande. Resterande av de i utlåtandet anförda

riktlinjer, regler, instruktioner och anvisningar har alla tillkommit och trätt i kraft efter att ifrågavarande studier ägt rum. De sakkunniga har inte heller redovisat varför de använt sig av Medicinska forskningsrådets riktlinjer för etisk värdering av *humanforskning*, när de arbeten som varit i fokus för de sakkunnigas uppdrag varit baserade på djurexperimentell forskning.

45. Vid de genomförda djurförsöken framhölls att Thomas Lundeberg iakttagit samtliga vid tiden gällande föreskrifter och att de sakkunniga, som inte heller här redovisat vilka regler Thomas Lundeberg skulle ha avvikit från, därför dragit felaktiga och ogrundade slutsatser. Därtill anfördes att Thomas Lundeberg redovisat den rådata han haft tillgång till, att han varit villig att redovisa den på nytt, samt att resterande rådata innehades av Kerstin Uvnäs Moberg. Till detta påtalades att de sakkunniga uttalat sig om djurförsök som genomförts i Italien respektive Kina, trots att deras granskning var begränsad till försök som utförts i Sverige.
46. I fråga om arkivering anfördes att all dokumentation efter varje enskilt försök sparats i enlighet med intern praxis och vid tiden gällande föreskrifter. Att materialet, 11-18 år senare, inte fanns i behåll var inget som Thomas Lundeberg kunde lastas för. Institutionen, som själv meddelat att material endast sparas i 10 år, hade dessutom vidgått att material kommit bort i samband med att institutionen tidigare genomgått en flytt. På institutionen för fysiologi och farmakologi samt institutionen för rehabiliteringsmedicin var det därtill ett välkänt faktum att forskningsdata kommit bort i samband med inbrott samt att material försvunnit från forskningslagrets pärmar.
47. Med anledning av Thomas Lundebergs påstådda brister i handledning och uppföljning av doktoranders forskning och utbildning, påtalades även att de sakkunniga åter ignorerat den redogörelse och de rapporter som Thomas Lundeberg lämnat i frågan och inte minst det faktum att berörda doktorander inte delat de sakkunnigas slutsats. Mot bakgrund av att de berörda doktoranderna inte heller hörts av VR, var det därtill högst oklart vad de sakkunniga grundat sin slutsats på.
48. Sammanfattningsvis konstaterades av Pehrson att det inte fanns något stöd för de sakkunnigas slutsats att Thomas Lundeberg gjort sig skyldig till vetenskaplig oredlighet.

49. Ovan redovisade och avgörande invändningar mot de sakkunnigas utredning och slutsatser beaktades emellertid inte av VR:s Expertgrupp som i sitt utlåtande av den 18 maj 2006 (bilaga 10) riktade allvarlig kritik mot Thomas Lundeberg i en bedömning som härvid helt anslöt sig till de sakkunnigas utredning och slutsatser.²

50. Kritiken sammanfattas enligt följande:

- a. bristande dokumentation rörande vetenskapliga försök som gör det omöjligt att kontrollera om, hur och av vem försök har utförts,
- b. brister avseende hur den vetenskapliga publiceringen har hanterats och hur texter har återanvänts, samt
- c. brister i handledning och kontroll av doktorander.

Arten och graden av bristerna var enligt Expertgruppen av den karaktären att Thomas Lundeberg bedömdes ha brutit mot god vetenskaplig sed.

51. Expertgruppens utlåtande låg till grund för beslut fattat den 22 juni 2006 (bilaga 11) av KI:s dåvarande rektor Wallberg-Henriksson.³ Den kritik som där riktas mot Thomas Lundeberg är mycket långtgående. Det är enligt beslutet synnerligen allvarliga och beklagliga missförhållanden som blottlagts, ägnade att rubba allmänhetens förtroende för forskningen och för KI. Det är enligt KI:s rektor *"inte möjligt att känna förtroende för Thomas Lundeberg som vetenskapsman"*.⁴

52. Kritiken avser i huvudsak (a) plagiat och felaktig hantering av vetenskapliga texter och (b) bristfällig och i vissa fall obefintlig dokumentation av forskningsprocess och vetenskapliga resultat. Härvid hänvisas till Expertgruppens kritik mot Thomas Lundeberg för bristfällig och obefintlig dokumentation vilken medfört *"att det inte i efterhand är möjligt att klarlägga om viss forskning faktiskt ägt rum"*.⁵

² Dnr 312-2004-822

³ Dnr 3327/06-208

⁴ Se KI:s beslut, s. 5.

⁵ Se KI:s beslut, s. 4.

53. Slutligen framgår att beslutet inte medfört några omedelbara arbetsrättsliga konsekvenser då Thomas Lundeberg vid tiden för beslutet redan på egen begäran entledigats från sin professorstjänst vid KI. Någon åtgärd på arbetsrättslig grund var därför inte aktuell.

Första processen i förvaltningsdomstolarna

54. KI:s beslut överklagades till dåvarande länsrätten i Stockholms län och Thomas Lundeberg anförde att beslutet, även om det inte utmynnade i att några åtgärder vidtogs, hade rättsverkningar och var ägnat att faktiskt negativt påverka Thomas Lundebergs ekonomiska situation. Han grundade även sin talan på rätten till en domstolsprövning enligt artikel 6 EKMR.
55. Länsrätten ansåg emellertid att KI:s beslut inte var av en sådan art att det gick att överklaga och avvisade därför överklagandet den 9 oktober 2006 ([bilaga 12](#)). Kammarrätten i Stockholm meddelade prövningstillstånd men fann ingen anledning att frånga länsrättens bedömning. Överklagandet avslogs genom beslut den 18 december 2006 ([bilaga 13](#)). Dåvarande Regeringsrätten beslutade slutligen den 2 april 2007 att inte bevilja ansökan om prövningstillstånd.

Angående av Thomas Lundeberg sökta professurer i rehabiliteringsmedicin

56. Thomas Lundeberg sökte 2003 (innan han avsåg sig sin dåvarande professur i fysiologi) en professur på KI i rehabiliteringsmedicin. KI:s rektor uppmanade emellertid Lundeberg att 2004 dra tillbaka sin ansökan med hänvisning till den då påbörjade utredningen om vetenskaplig oredlighet. Thomas Lundeberg drog därefter tillbaka ansökan.
57. Thomas Lundeberg sökte 2004 en professur i rehabiliteringsmedicin på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. Han placerades i första förslagsrummet 2005 med innebörden att de för tillsättningsprocessen utvalda sakkunniga bedömt honom som tillräckligt meriterad och skicklig för tjänsten (se sakkunnigutlåtanden, [bilaga 14](#) och [15](#)). Tjänsten drogs därefter in och utlystes på nytt med en snävare tjänstebeskrivning inriktad på

neurologisk rehabilitering som passade in på den forskare som sedermera tillträdde tjänsten.

58. Akademiska sjukhuset i Uppsala utlyste 2006 en professur i rehabiliteringsmedicin. Även denna tjänst drogs dock in i tidsmässig nära anslutning till att Thomas Lundeberg sökt den.

Händelseförloppet på Danderyds sjukhus

59. Vid tidpunkten för KI:s beslut hade Thomas Lundeberg en tjänst som överläkare vid Rehabiliteringsmedicinska Universitetskliniken, DS.
60. Med hänvisning till beslutet av den 22 juni 2006, beslutade verksamhetschefen på DS den 3 juli 2006 ([bilaga 16](#)) att Thomas Lundeberg i sin egenskap av överläkare inte fick ägna sig åt forskning. Vidare angavs att eventuell forskningsverksamhet kunde betraktas som förtroendeskadlig bisyssla.
61. Thomas Lundeberg inkom med synpunkter på verksamhetschefens beslut. Efter att sjukhusledningen tagit ställning, meddelades den 22 november 2007 ett omprövningsbeslut ([bilaga 17](#)). I beslutet angavs att DS tills vidare betraktade forskning bedriven av Thomas Lundeberg som förtroendeskadlig bisyssla. Omprövning av beslutet inplanerades till maj 2010.
62. Inför den andra omprövningen erhöll Institutionen för kliniska vetenskaper (KIDS) en förfrågan från DS om institutionens syn på Thomas Lundebergs deltagande i undervisning av studenter från KI. KIDS beslutade härvid att tillstålla dåvarande rektor vid KI en skrivelse i vilken KIDS – för den händelse att DS skulle komma att häva sitt tidigare beslut gällande forskning bedriven av Thomas Lundeberg – önskade få råd av KI:s ledning i frågan både vad gäller forskning och undervisning ([bilaga 18](#)).
63. I syfte att besvara skrivelsen lät rektorn vid KI inhämta yttrande från Etikrådet gällande frågan om hur länge beslutet om sanktioner eller oredlighet i forskning bör gälla beträffande Thomas Lundebergs möjligheter att eventuellt återfå rätten till att forska och undervisa.

64. I yttrande från Etikrådet av den 6 maj 2010 ([bilaga 19](#)) angavs att Thomas Lundeberg förverkat sitt förtroendekapital som forskare och att KI inte borde medverka till att godkänna en möjlighet för Thomas Lundeberg att bedriva självständig forskning. Thomas Lundeberg borde därmed, enligt Etikrådet, inte heller få delta i undervisningen av läkarstudenter. KI:s rektor fattade den 1 juni 2010 beslut i enlighet med Etikrådets rekommendationer ([bilaga 20](#)).

Andra processen i förvaltningsdomstolarna

65. Thomas Lundeberg överklagade KI:s beslut till förvaltningsrätten i Stockholm. Förvaltningsrätten avvisade överklagandet i beslut av den 16 november 2010 ([bilaga 21](#)), då KI:s beslut enligt rättens mening närmast hade karaktären av ett yttrande och därför inte var överklagbart. Kammarrätten avlog Thomas Lundebergs ansökan om prövningstillstånd i beslut av den 13 april 2011 ([bilaga 22](#)). Thomas Lundeberg ansökte då om prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen som avlog ansökan i beslut av den 2 juli 2012 ([bilaga 23](#)).

Situationen i dagsläget

66. Den 20 maj 2014 meddelade DS sitt senaste omprövningsbeslut ([bilaga 24](#)). I beslutet framgår att DS inte längre anser forskning bedriven av Thomas Lundeberg som förtroendeskadlig bisyssla – under förutsättning att forskningen bedrivs utanför arbetstid. Thomas Lundeberg får därför inte ange DS som avsändare för eventuell forskning och är inte heller berättigad till forskningsmedel från DS. Han får därutöver inte ange DS som förvaltare av forskningsmedel eller åberopa sin anställning vid DS vid en ansökan om forskningsmedel från annat håll.

67. Beslutet anger vidare att det inte finns utrymme för Thomas Lundeberg att bedriva handledning av studenter där examensarbeten, doktorandarbeten eller motsvarande genomförs. Däremot finns utrymme för Thomas Lundeberg att förmedla sina kliniska kunskaper till studerande kategorier, inklusive AT- och ST-läkare på kliniken. Beslutet gäller tillsvidare.

Konsekvenserna av att Thomas Lundeberg fälldes för vetenskaplig oredlighet i forskning

68. Det forsknings- och undervisningsförbud som riktats mot Thomas Lundeberg har förhindrat honom från att fullfölja den medicinska forskning som upptagit större delen av hans professionella yrkeskarriär.
69. Det förhållandet att Thomas Lundeberg utpekats som skyldig till forskningsfusk har fått stor uppmärksamhet och genomslag i media. Som en direkt följd av att Thomas Lundeberg förklarats skyldig till vetenskaplig oredlighet har såväl nationella som internationella samarbeten och uppdrag avslutats. Möjligheten för Thomas Lundeberg att verka som forskare har således effektivt förhindrats.
70. Thomas Lundeberg har – som ovan redovisats – fram till 2003 då han begärde sig entledigad, innehavt en professur i fysiologi vid KI med inriktning på forskning inom smärtbehandling (se ovan punkt 18 och 24). Han har därefter sökt professurer inom sitt forskningsområde och därvid placerats i främsta förslagsrummet, det vill säga, han har ansetts som mest vetenskapligt välmeriterad och lämplig för tjänsten (se punkt 56-58 ovan).
71. Det finns mot denna bakgrund ett mycket starkt sakligt stöd för att Thomas Lundeberg – om VR konstaterat att han inte gjort sig skyldig till vetenskaplig oredlighet – skulle ha tillträtt en professur inom sitt forskningsområde.
72. Därtill kommer att tillgången samt hänvisningsmöjligheten till Thomas Lundebergs arbete kraftigt begränsats genom att KI tagit bort alla spår av hans forskningsarbete och utvecklade universitetskurser i sitt interna nätverk samt tillskrivit tidskrifter i syfte att få Thomas Lundebergs publikationer indragna. Det senare har även omfattat publikationer som inte varit föremål för granskning och således inte visats vara framtagna i samband med någon påstådd vetenskaplig oredlighet.
73. Det goda renommé som vetenskapsman och medicinsk forskare som Thomas Lundeberg byggt genom en mångårig och framgångsrik forskning samt genom omfattande publiceringar i ansedda vetenskapliga tidskrifter, har som en följd av VR:s utredningsresultat varaktigt eliminerats.

74. Som en ytterligare följd av att Thomas Lundeberg utpekats som skyldig till forskningsfusk och därmed helt förlorat sitt vetenskapliga renommé, har hans patent försålts till andra parter, bland annat Bactiguard AB, för mycket betydande belopp utan att någon ersättning tillfallit Thomas Lundeberg.⁶
75. Thomas Lundeberg har därutöver, såväl självständigt som med meduppfinnare, hindrats att söka nya patent för ny teknik gällande miljövänlig båtfärg, beläggningsteknik för erhållande av antibakteriella ytor, detektion av cellmetabolism samt ny teknik för behandling av smärta och sinnesnedstämning.
76. Sammantaget har de yrkesmässiga och ekonomiska konsekvenserna varit helt förödande för Thomas Lundeberg. Vidare har den uppmärksamhet som förfarandet föranlett i sin tur skapat en mycket omfattande stigmatisering med långtgående sociala konsekvenser för såväl Thomas Lundeberg som hans familj, vänner och tidigare medarbetare, som i flera avseenden utsatts för kränkande särbehandling. Thomas Lundebergs bror har t.ex. i sitt avhandlingsarbete förbjudits att använda studier som gjorts i samarbete med Thomas Lundeberg, trots att etiska tillstånd och rådata funnits redovisade. Thomas Lundebergs söner har under sina studier på KI tvingats, med angivande av namn, redovisa VR:s utlåtande i förevarande fall som ett exempel på oredlighet i forskning.
77. Det mot Thomas Lundeberg riktade förfarandet har således, av ovan anförda och lätt insedda skäl, även orsakat en oerhörd psykisk påfrestning som utgjort ett mycket påtagligt och svårt trauma för honom och hans familj.

Särskilt angående försämrade löneförhållanden

78. Thomas Lundeberg skulle – som ovan redovisats – vid en saklig och korrekt bedömning ha friats från misstankarna om vetenskaplig oredlighet. Vid en sådan utgång skulle Thomas Lundeberg med hänsyn till sina vetenskapliga meriter och sin kompetens ha tillträtt en professur inom sitt forskningsområde (se ovan punkt 56-58, 70-71).

⁶ Thomas Lundeberg yrkar som framgått inte någon ersättning för den mycket betydande ekonomiska skada som han lidit i samband med den kommersiella exploateringen av hans forskning. Dessa omständigheter belyser dock ytterligare de långtgående faktiska verkningarna av VR:s bedömning och utlåtande och KI:s därpå grundade beslut.

79. Thomas Lundebergs försämrade löneförhållanden vid en jämförelse med hur händelseförloppet hade gestaltat sig utan det skadevållande förfarandet, ska därmed primärt utgå från en genomsnittlig löneutveckling om han erhållit en professur (se närmare nedan angående inkomstunderlag och skadeberäkning).
80. Även med utgångspunkt från lönebilden för en disputerad överläkare med docentkompetens – vilket berättigar till månatliga lönepåslag – har Thomas Lundeberg fått drastiskt försämrade löneförhållanden till följd av KI:s beslut, med anledning av att han från DS inte erhållit den lön som hans kompetens berättigat honom till.
81. KI:s på VR:s utlåtande grundade beslut har således för honom inneburit en påtagligt minskad löneinkomst (se närmare nedan angående inkomstunderlag och skadeberäkning).

Utveckling av talan

Rättsliga utgångspunkter

Begreppet myndighetsutövning

82. Utgångspunkten för begreppet myndighetsutövning i 3 kap. 2 § SkL är den enskildes beroendeställning i förhållande till det allmänna.
83. Denna beroendeställning gentemot det allmänna motiverar en för den enskilde fördelaktig ställning i skadeståndsrättsligt hänseende, när fel begås i samband med den offentliga verksamheten.⁷
84. Avgörande för bedömningen är att den skadelidande reellt intar en sådan beroendeställning i förhållande till det allmänna som utmärker situationen vid myndighetsutövning, kontrasterat mot sådana situationer som lika gärna kunnat uppkomma mellan två enskilda parter. Av betydelse härvid är om verksamheten är offentligrättsligt reglerad.⁸

⁷ Prop. 1972:5, s. 499.

⁸ B. Bengtsson, *Skadestånd vid myndighetsutövning*, s. 65.

85. Beslut som är led i *offentlig kontrollverksamhet* utgör således myndighetsutövning. Skadestånd kan utgå såväl vid underlåtenheten att ingripa som vid oberättigade ingrepp. På motsvarande sätt faller flera moment i utbildningsväsendet under begreppet myndighetsutövning, såsom intagning, disciplinära åtgärder och betygsättning.⁹ Gemensamt för dessa fall är den enskildes beroendeställning i förhållande till det allmänna.
86. Begreppet myndighetsutövning ska enligt motiven till SkL i allt väsentligt anses ha samma innebörd i skadeståndsrätten som inom förvaltningsrätten.¹⁰ Begreppet *myndighetsutövning* definieras i motiven till förvaltningslagen (FL) som *"utövning av befogenhet att för enskild bestämma om (...) disciplinpåföljd eller annat jämförbart förhållande"*. Det rör sig således om åtgärder eller beslut som *"ytterst är ett uttryck för samhällets maktbefogenheter"*.¹¹ Tillägget av *"annat jämförbart förhållande"* avser att klargöra att ärenden som inte rör en specifik förmån, rättighet, skyldighet eller disciplinär bestraffning likväl hänförs till myndighetsutövningens område, om det i något hänseende gäller ett offentlighetsrättsligt ingrepp i enskilds ställning.¹²
87. Möjligheten att överklaga ett förvaltningsbeslut enligt 22 § FL är nära knutet till begreppet myndighetsutövning. För att tillgodose den enskildes behov av rättsskydd ska beslut som innefattar myndighetsutövning som huvudregel kunna överklagas. Det väsentliga för överklagbarhet bör vara att beslutet på den beslutsnivå inom myndigheten där det har fattats, typiskt sett framstår som en utövning av myndighetens befogenhet på den nivån.¹³ Det är således inte den bindande rättsliga verkan som är avgörande för ett besluts överklagbarhet utan det är de betydande faktiska verkningarna som ska beaktas.¹⁴ Gränsen mellan överklagbara och icke överklagbara beslut ska dras med ledning av verkningarnas art och styrka.¹⁵
88. Myndighetsutövning medför såväl rättsliga som faktiska verkningar för den enskilde, vilka motiverar rättssäkerhetsgarantier och därmed överklagbarhet. När en enskild på grund av ett beslut vid myndighetsutövning drabbas av negativa och kännbara effekter

⁹ Bengtsson & Strömbäck, *Skadeståndslagen – en kommentar*, 5 u., s. 110 f.

¹⁰ Prop. 1972:5 s. 312.

¹¹ Prop. 1971:30, s. 331.

¹² Prop. 1971:30, s. 332.

¹³ SOU 1983:73.

¹⁴ Jfr RÅ 2004 ref. 8.

¹⁵ Hellners, Malmqvist, *Förvaltningslagen med kommentarer*, s 272.

är det av särskild vikt för upprätthållandet av den enskildes rättsskydd att beslutet kan överklagas.¹⁶

89. I praxis har belysts att det avgörande för ett besluts överklagbarhet enligt 22 § FL är beslutets faktiska verkningar.
90. I rättsfallet RÅ 1988 ref 70 ansågs ett beslut av en prefekt vid en universitetsinstitution om vägran att byta handledare vara ett överklagbart beslut med hänvisning till den studerandes rätt till handledare och till den väsentliga betydelsen som valet av handledare har för den studerandes fortsatta utbildning och avhandlingsarbete. I rättsfallet RÅ 1997 ref 74 ansågs ett inte verkställbart beslut utan positiv rättskraft vara överklagbart med hänsyn till de faktiska verkningarna för den enskilde.
91. I rättsfallet RÅ 2004 ref 8 - "Olivoljefallet" - hade Livsmedelsverket sänt en skrivelse betecknad "INFORMATION" till samtliga miljö- och hälsovårdsnämnder och till intressenter inom livsmedelsbranschen. Skrivelsen innehöll uttalanden om att vissa matoljor var otjänliga och därför inte fick saluhållas. Regeringsrätten fann att skrivelsen tillsammans med ett kompletterande pressmeddelande och vissa ytterligare uppgifter på verkets hemsida utgjorde ett överklagbart beslut. Ett sådant beslut är - framhåller Regeringsrätten - även i avsaknad av positiv rättskraft ofta överklagbara av den anledningen att de är ägnade att faktiskt negativt påverka någons personliga eller ekonomiska situation. Överklagandeinstitutets funktion är härvid att bereda den av ett besluts verkningar berörde möjlighet att få de av honom oönskade verkningarna eliminerade. Trots att det i målet aktuella beslutet saknade positiv rättskraft har såväl offentliga som lokala aktörer handlat som om de vore bundna av Livsmedelverkets beslut. Det efterföljande händelseförloppet visade klart att så var fallet. Ett beslut med sådana betydande faktiska verkningar måste kunna överklagas för att tillgodose den enskildes behov av rättsskydd.

Begreppet vid myndighetsutövning

92. Att bestämmelsen i 3 kap. 2 § SKL omfattar fel eller försummelse som vållas *vid* myndighetsutövning - och alltså inte *i* eller *genom* myndighetsutövning - innebär att

¹⁶ Jfr principen om gynnande besluts orubblighet som talar för att särskilt myndighetsutövning innefattandes negativa besked/beslut ska vara överklagbart.

bestämmelsen inte begränsas till åtgärder eller beslut som har *omedelbara* rättsverkningar för den enskilde. Det krävs endast ett visst samband med den skadevållande handlingen. Även sådana åtgärder i en verksamhet som regleras av offentligrättsliga föreskrifter som vidtagits i tidigare led av handläggningen och som indirekt kan få rättsverkningar för den enskilde, omfattas av bestämmelsen. Detsamma gäller handlingar som står i ett mycket nära tidsmässigt och funktionellt samband med myndighetsutövningen.¹⁷

93. I rättsfallet NJA 2001 s. 210 hade Gränsälvskommisionen med stöd av en förordning, utfärdat föreskrifter om vissa begränsningar och förbud för fiske. Skadestånd beviljades till enskilda yrkesfiskare med tillämpning av 3 kap. 2 § SkL. HD poängterade – med hänvisning till motiven – att beslut som indirekt får rättsverkningar för den enskilde omfattas av bestämmelsen, såsom exempelvis förbud eller begränsningar i viss yrkesutövning.¹⁸ Detsamma poängterades i mål T 3771-06 där HD – med hänvisning till NJA 2001 s. 210 – konstaterade att det, för det fall fel eller försummelse inte förelegat i det led som direkt gett upphov till skada, är möjligt att åberopa fel eller försummelse som ägt rum i ett tidigare skede *vid* myndighetsutövningen.¹⁹

94. HD hänvisade härvid till följande – ovan berörda – motivuttalande:

”Fel som begås på det förberedande stadiet av t.ex. ett förvaltningsärende leder inte sällan till att enskild lider skada, även i fall då någon anmärkning inte kan riktas mot den som träffat det slutliga avgörandet eller vidtagit den åtgärd som innefattar den enskilda myndighetsutövningen. (...) Om ett beslut, som i och för sig innebär myndighetsutövning, får ett felaktigt innehåll genom någon försummelse vid ärendets föredragning eller på grund av ett yttrande i ärendet av annan myndighet eller av en funktionär vid denna till följd av någon oaktsamhet har blivit oriktigt eller vilseledande, kan sålunda paragrafen bli tillämplig.”²⁰

95. Essensen i begreppet *vid myndighetsutövning* är således sammanfattningsvis åtgärder som, i ett uttryck för samhällets maktbefogenheter gentemot den enskilde, direkt eller

¹⁷ Prop. 1972:5, s. 502.

¹⁸ NJA 2001 s. 210, HD:s dom s. 3.

¹⁹ Mål T 3771-06, HD:s dom s. 11 f.

²⁰ Prop. 1972:5, s. 502.

indirekt medför ett ingrepp i dennes ställning; personliga eller ekonomiska situation, även innefattande åtgärder som vidtagits på ett – i förhållande till ingreppet – tidigare stadium av handläggningen.

Tillämpning i förevarande fall

96. I 1 kap. 1 § högskoleförordningen anges bestämmelser om universitet och högskolor som staten är huvudman för. Dessa universitet och högskolor anges i bilaga 1 till förordningen, i vilken KI finns angiven. KI bedriver således en verksamhet för vilken staten svarar. VR – som fick det aktuella utredningsuppdraget – är en statlig myndighet under Utbildningsdepartementet. När VR på KI:s begäran inlett en utredning avseende den mot Thomas Lundeberg riktade misstanken om oredlighet i forskning, har ett ärende inletts. FL är därmed tillämplig på handläggningen av ärendet.²¹ VR:s granskning och utlåtande om oredlighet i forskning utgör därtill fullföljande av offentlig förvaltningsuppgift, vilket innebär att även 1 kap. 9 § RF är tillämplig på handläggningen. VR:s granskning och därpå grundade utlåtande är således sammanfattningsvis reglerad av offentlighetsrättsliga föreskrifter.
97. Granskning av misstänkt vetenskaplig oredlighet är vidare en form av offentlig kontrollverksamhet som syftar till att upprätthålla vetenskapliga kvalitetskrav i forskningen. En sådan offentlig kontrollverksamhet utgör – som ovan berörts – myndighetsutövning. Det ska därtill beaktas att om ett besluts innehåll varit beroende av annan myndighets yttrande i ärendet så omfattas även detta av tillämpningsområdet för bestämmelsen i 3 kap. 2 § SKL. Granskningen av misstänkt forskningsfusk är därtill i relevanta avseenden fullt analog med olika moment av myndighetsutövning inom ramen för utbildning; disciplinära åtgärder, intagning och betygsättning. Den granskade intar därvid i högsta grad en beroendeställning. Utfallet av granskningen är – som tydligt illustreras i detta fall – ofta helt avgörande för vederbörandes fortsatta yrkesliv.
98. KI:s beslut har – som ovan redovisats – haft en varaktig och långtgående negativ inverkan på Thomas Lundebergs personliga, professionella och ekonomiska situation. Beslutet har effektivt avskurit honom från en fortsatt verksamhet som forskare i medicin, utestängt honom från tjänster och starkt reducerat hans inkomster och övriga

²¹ Se 1 § FL.

till forskningsverksamheten kopplade intäkter (se punkt 56-58 samt 68-77 för utförlig redovisning av beslutets negativa konsekvenser).

99. Det efterföljande händelseförloppet visar entydigt att sjukvårdssektorns aktörer uppfattat KI:s beslut som ett auktoritativt och bindande utslag som förhindrar Thomas Lundebergs fortsatta forskning. Ett tydligt uttryck för detta är DS förfrågan till KI:s ledning i ett senare skede om möjligheterna att låta Thomas Lundeberg återfå sin rätt till forskning och undervisning, varvid DS på nytt fattade ett beslut på basis av KI:s negativa besked (se punkt 62-64). Även händelseförloppet kring av Thomas Lundeberg sökta professurer ska ses i detta perspektiv.
100. Beslutets verkningar är med hänsyn till art, omfattning och varaktighet sådana att det tveklöst utgör ett synnerligen allvarligt ingrepp i Thomas Lundebergs personliga och ekonomiska ställning. KI:s beslut är därmed ett sådant uttryck för samhällets maktbefogenheter som utgör myndighetsutövning i SkL:s mening. Det kan härvid konstateras att det vid varje verklighetsanknuten bedömning har långt mer negativa verkningar än till exempel en ordinär disciplinpåföljd.
101. KI uppdrog – som ovan redovisats – åt VR att utreda misstankarna om vetenskaplig oredlighet och KI lade sedan myndighetens utlåtande till grund för sitt beslut (se ovan punkt 51). Det föreligger således ett omedelbart och starkt samband mellan VR:s culpösa förfarande och KI:s skadevällande beslut. VR:s, utlåtande har därmed haft en sådan inverkan på KI:s beslut att det skett *vid myndighetsutövning* i SkL:s mening.
102. Det ska härvid tilläggas att Thomas Lundeberg begärde, med anledning av de allvarliga bristerna i VR:s utredning, genom en skrivelse till VR den 18 oktober 2011 jämte kompletteringar, att en omprövning av VR:s bedömning skulle genomföras. Thomas Lundebergs begäran om omprövning avvisades emellertid av VR i skrivelse av den 28 mars 2012 benämnd "Bemötande av inkomna skrivelser" (bilaga 25). Som motivering anfördes att VR på uppdrag av KI hade att utreda de faktiska förhållandena och huruvida forskning skett med avvikelse från god vetenskaplig sed. Då detta enligt myndighetens synsätt är en *biståndsåtgärd* som inte innefattar ett bestämmande över den enskildes rättigheter och skyldigheter, kan VR:s handlande inte anses utgöra

myndighetsutövning. Till stöd för detta hänvisas till ett av JK tidigare fattat beslut av den 10 oktober 2008.²²

103. I beslutet framhålls att VR inrättat en expertgrupp som tilldelats uppgiften att granska påståenden om oredlighet i forskning för att biträda arbetsgivare med utredning av faktiska förhållanden, och med bedömningar av om det skett avvikelser från god vetenskaplig sed. Vidare konstateras att expertgruppens utlåtande inte i sig utgör en åtgärd som innefattar ett bestämmande över den enskildes rättigheter eller skyldigheter. Mot denna bakgrund anfördes att expertgruppens utlåtanden som VR avger "*inte kan anses som myndighetsutövning i den mening som avses i 3 kap. 2 § skadeståndslagen*".²³

104. Det finns emellertid inte stöd för en ståndpunkt enligt vilken begreppet *vid myndighetsutövning* endast kan omfatta sådana åtgärder som har omedelbar verkan på den enskildes rättigheter eller skyldigheter. Fel som begås i ett förberedande stadium kan leda till ersättningsgill skada även i de fall där någon anmärkning inte kan riktas mot den som träffat det slutgiltiga avgörandet. Sådana åtgärder i tidigare led av handläggningen kan omfattas av begreppet *vid myndighetsutövning* i SkL:s mening (se ovan punkt 92-95).

105. Detsamma konstateras av Thomas Bull i sakkunnigutlåtande av den 7 oktober 2012 (bilaga 26), som framhåller vikten av var själva *underlaget* som beslutet baseras på tagits fram, och hur detta sedan behandlas av den beslutande myndigheten. Det är inte avgörande var beslutet som sådant fattas. Thomas Bull betonar att det redan av lagtextens utformning, med det valda begreppet *vid myndighetsutövning* står klart att det rör sig om ett ansvar som sträcker sig längre än de åtgärder som i sig utgör beslut med karaktär av maktutövning. En prövning måste således göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

106. Omständigheterna i ovan nämnda ärende (dnr 5641-08-40) skiljer sig på ett markant sätt från omständigheterna i Thomas Lundebergs ärende. I ärendet hade en forskare vid Handelshögskolan i Stockholm anmält en annan forskare för vetenskaplig oredlighet med påstående om att denne ska ha publicerat anmälarens forskningsresultat i en

²² Dnr 5641-08-40.

²³ JK:s beslut av den 10 oktober 2008, s. 4.

artikel i tidskriften "Ekonomisk debatt" och vissa andra artiklar utan att nämna anmälaren. Handelshögskolans rektor hemställde om att VR skulle utreda ärendet.

107. Det fanns enligt expertgruppens utlåtande inte grund för de anklagelser som riktades mot den anmälda forskaren. Det hade inte skett något otillbörligt tillägnande av material som tillkommit annan. Även om inspiration till den forskning som redovisats kan ha förekommit, var den enligt expertgruppen inte av ett sådant konkretiserat slag som kan innefattas i vetenskaplig oredlighet. Handelshögskolans rektor har såvitt kan förstås beslutat i enlighet med VR:s utlåtande.
108. Anmälaren yrkade ersättning av staten med påstående om ett antal skadeståndsgrundande fel i VR:s handläggning. Rektorns brev till myndigheten var inte registrerat hos VR. En först utsedd ledamot visade sig vara jävig och lämnade expertgruppen och ersattes av en professor emeritus. Det var enligt anmälaren fel att utse en professor emeritus som ledamot av expertgruppen eftersom en sådan "kan skriva på vad som helst". Anmälaren hade även invändningar mot de två övriga ledamöterna av expertgruppen. En av ledamöterna som var juridikprofessor ansågs vara en "subject alien". En ytterligare ledamot som var forskningschef ansågs vara "på för låg nivå". Dessutom var ingen av medlemmarna i expertgruppen nationalekonom. VR:s handläggning tog 18 månader och en tjänsteman som upprättade expertgruppens protokoll hade gått i pension långt innan de sakkunnigas utlåtande blev färdigt.
109. Utgångspunkten för prövningen är om Handelshögskolans rektor fattat ett felaktigt beslut som inte kan hänföras till oaktsamhet vid beslutsfattandet utan till fel i tidigare led i handläggningen.
110. De påstådda skadeståndsgrundande felen i ärendet är i allt väsentligt inriktade på påstådda brister avseende expertgruppens ledamöters kompetens och sakkunskap. Det har vid fattandet av det slutgiltiga beslutet tydligt framgått vilka som ingick i expertgruppen liksom deras professionella meriter och erfarenheter. Beslutsfattaren har därmed haft alla möjligheter att bedöma huruvida expertgruppen hade den erforderliga kompetensen och sakkunskapen för att avge sitt yttrande. Om beslutet skulle anses ha fått ett felaktigt innehåll på denna grund, skulle felet alltså vara att hänföra direkt till

beslutsfattaren. Det skulle då inte finnas anledning att gå in på förutsättningar för skadeståndsansvar på grund av åtgärder i ett tidigare skede av handläggningen.

111. JK:s beslut i ärendet får i ljuset av det ovan anförda inte någon egentlig relevans i Thomas Lundebergs ärende. Prövningen ska istället ske med tillämpning av i skadeståndsrättslig praxis utvecklade principer för tillämpningsområdet för begreppet *vid myndighetsutövning* i 3 kap. 2 § SkL.

Fel eller försummelse vid myndighetsutövning

Rättsliga utgångspunkter

112. Ansvar enligt 3 kap. 2 § SkL avser skada som vållas genom fel eller försummelse. Bestämmelsen förutsätter enligt motiven en objektiv vållandebedömning som utgår från allmänhetens – inte statens – synpunkt. Närmare bestämt rör det sig om frågan vad den enskilde rimligen kan begära från myndighetens sida och, mer specifikt, vilka anspråk som rimligen kan ställas på myndigheten med hänsyn till arten och ändamålet av dess verksamhet.²⁴ I detta avseende läggs stor vikt vid vilken slags regel, norm eller princip som har åsidosatts, vad dess normskydd omfattat och vilka risker felet eller försummelsen inneburit.²⁵ Med detta aktualiseras även principen om skyddat intresse, enligt vilken den handlingsnorm som åsidosatts måste ha varit ägnat att skydda den enskildes skadeståndsintresse.
113. I allmänhet har det inte ansetts tillräckligt att en myndighet kan kritiseras för sitt ställningstagande i en fråga som medfört utrymme för en skönsmässig bedömning. Det har med detta synsätt krävts ett rent förbiseende av en bestämmelse eller uppenbart oriktiga bedömningar för att fel eller försummelse ansetts föreligga i den mening som avses med bestämmelsen.
114. En utveckling mot en skärpning av ansvaret kan emellertid konstateras. I NJA 2013 s. 842, där en miljödomstol felaktigt ålagt en småföretagare att betala

²⁴ Prop. 1972:5, s. 496 f., 517 samt Bengtsson & Strömbeck, *Skadeståndslagen – en kommentar*, Zeteo databas, kommentar till 3 kap. 2 § under rubriken *Fel eller försummelse*.

²⁵ Prop. 1972:5, s. 518, Bengtsson, *Det allmännas ansvar enligt skadeståndslagen*, 2 u., s. 75 f. Se även NJA 1994 s. 654 samt JK:s beslut av den 3 juni 2002, s. 7 f.

miljösanktionsavgift utan att resonemanget förklarats i domskälen, anförde HD att det rörde sig om en sådan bristfällig rättstillämpning som grundade ansvar enligt 3 kap. 2 § SkL. Den dåliga motiveringen synes i detta fall ha grundat en presumtion för culpa.

115. HD konstaterade även därvid att frågan om vad som utgör fel eller försummelse måste relateras till beslutssituationen och att det i grunden rör sig om en och samma culpanorm, oberoende av vad för slags fel eller försummelse den skadelidande gör gällande. Beträffande kravet på uppenbart oriktiga bedömningar och rättstillämpningar vid tillämpning av 3 kap. 2 § SkL ska således beaktas att kraven inte anger en förhöjd culpatriöskel för skadeståndsansvar.
116. Justitierådet Johnny Herre har, med instämmande av övriga ledamöter, anført i tillägg till domskälen att ett krav på oaktsamhet av mer kvalificerat slag är oförenligt med såväl lagtexten som sedvanliga skadeståndsrättsliga principer om vållandebedömning och adekvans. Han anför vidare att bedömningen ska göras nyanserat och att det kan finnas anledning att ställa skilda krav på olika myndigheter, varvid han betonar att särskild omsorg bör krävas om ett avgörande har stor betydelse för den enskildes rättssäkerhet. Sammanfattningsvis anger han att *”culpanivån vid bedömning av stats eller kommuns ansvar enligt 3 kap. 2 § 1 skadeståndslagen i princip inte avviker från vad som i allmänhet gäller vid skadeståndsrättsligt oaktsamhetsansvar enligt skadeståndslagen.”*
117. Härvid ska även erinras om att Thomas Lundeberg gör gällande att fråga är om inskränkningar och kränkningar av i EKMR skyddade rättigheter. Vid tillämpning av 3 kap. 2 § SkL ska beaktas att bestämmelserna om skadeståndsansvar för det allmänna ska – i den utsträckning det är möjligt – tolkas fördragskonformt. Det innebär att vissa i lagmotiv, praxis och doktrin antagna begränsningar inte kan upprätthållas.²⁶ Kravet på uppenbart oriktiga bedömningar och rättstillämpningar har därvid inte ansetts kunna upprätthållas i sådana fall där rättstillämpningen innefattar en överträdelse av EKMR.²⁷
118. Beslutet att belägga Thomas Lundeberg med ett förbud mot att forska och bedriva undervisning har vidare skett med tillämpning av en rättslig reglering som syftar till att

²⁶ Jfr NJA 1988 s. 572, NJA 1991 s. 188, NJA 1992 s. 532 och NJA 2003 s. 217.

²⁷ Se NJA 2003, s. 217, NJA 2005 s. 462 och NJA 2007 s. 862.

förebygga och beivra oredlighet inom forskning.²⁸ Realiserandet av detta syfte förutsätter självfallet att misstankar om oredlighet utreds på ett ingående och adekvat sätt med iakttagande av saklighet och objektivitet.

119. Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF), i vilket KI är medlem, har behandlat just detta i sina riktlinjer för hanteringen av frågor kring vetenskaplig ohederlighet och anför följande.

”För den enskilde forskarens renommé är det starkt belastande att ha befunnits skyldig till vetenskaplig ohederlighet. Det ligger därför vikt också vid att ingen utan goda grunder av sin fakultet förklaras skyldig till sådant. Ledningsorganen vid ett lärosäte har givetvis alltid att i sin handläggning iaktta kraven på ett objektivt och för den enskilde rättssäkert förfarande, innan slutlig ställning tas i ett ärende, men det finns särskild anledning att inskräpa det när det gäller avgöranden i frågor av det slag som här behandlas.”²⁹

120. 1 kap. 9 § RF ger uttryck för dessa fundamentala rättssäkerhetsgarantier, vars placering i grundlagens första kapitel markerar den centrala betydelse dessa frågor har för det svenska statsskicket. Förvaltningsrätten genomsyras därutöver av grundläggande principer som likhetsprincipen och objektivitetsprincipen, vars syfte är att skapa rättssäkerhet och förutsebarhet i systemet. Ett förbiseende av dessa grundläggande normer innebär ett åsidosättande av myndighetens uppgift att skydda den enskildes intressen.

121. Förevarande ärende rör en fråga av stor betydelse för den enskilde – för en forskare närmast helt avgörande för dennes framtid och rykte. Detta poängteras i sakkunnigutlåtande av Thomas Bull ([bilaga 27](#)) och med avstamp i ett tidigare beslut av JK, understryker han det allmännas långtgående krav på saklighet och opartiskhet vid ärenden som riskerar att medföra långtgående inverknings för den enskilde. Detta talar

²⁸ 1 kap. 3a § Högskolelagen (1992:1434) och 1 kap. 16 § Högskoleförordningen (1993:100).

²⁹ SUHF, *Något om tankarna bakom det bifogade förslaget med "Riktlinjer för hanteringen vid universitet och högskolor av frågor om vetenskaplig ohederlighet"*, augusti 1997, s. 4-5.

med styrka för en extensiv tillämpning av reglerna i grundlag och förvaltningslag.³⁰

Tillämpning i förevarande fall

122. Av granskningsuppdragets avgränsning och precisering framgår att en stark tonvikt har legat på de allvarliga anklagelserna om fabricering av forskningsdata. Avsaknaden av dokumentation rörande i ärendet aktuella vetenskapliga försök har härvid haft en avgörande betydelse för den kritik och de misstankar om oredlighet som de sakkunniga riktat mot Thomas Lundeberg. Bristande dokumentation rörande de vetenskapliga försöken har – enligt den uttalade kritiken – gjort det omöjligt att kontrollera om, hur och av vem försök har utförts.
123. Trots frågans vitala betydelse för prövningen, har ingen utredning gjorts avseende orsakerna till att rådata och annan dokumentation inte funnits kvar på KI. Inte ens när dessa i hög grad relevanta sakförhållanden rörande hanteringen av aktuella rådata redovisats för Expertgruppen, har dessa beaktats och än mindre utretts (se punkt 33, 45-46 och 49).
124. Därtill kommer att en omfattande relevant dokumentation, innefattandes bland annat rådata från försök och annat efterfrågat material, som av Thomas Lundeberg ingivits i ärendet och presenterats för såväl de sakkunniga som för Expertgruppen, inte redovisats eller beaktats av VR (se punkt 45-49).
125. Att felaktiga bedömningar av faktaunderlaget till ett beslut kan utgöra brott mot bestämmelsen om opartiskhet saklighet i RF står klart genom rättspraxis.³¹ I detta fall har underlag tillförts ärendet i syfte att visa att Thomas Lundebergs forskning inte brutit mot god vetenskaplig sed. Detta underlag har inte de sakkunniga eller Expertgruppen uttryckligen tagit ställning till i sina utlåtanden. Som Thomas Bull konstaterar i sitt rättsutlåtande är det dels ett brott mot saklighetskravet att inte beakta all fakta som finns i ärendet, dels strider det mot motiveringsskyldigheten att inte meddela den enskilde på något sätt hur det material som tillförts ärendet har värderats och bedömts.

³⁰ Se rättsutlåtandet s. 4, 6 samt JK:s beslut av den 21 juni 2000, dnr 2491-98-21.

³¹ Se RÅ 1996 ref. 28.

126. Att VR genomgående ignorerat de tungt vägande invändningar och faktauppgifter som inkommit från Thomas Lundebergs medarbetare samt andra forskare och professorer med för bedömningen relevant kompetens, utgör allvarliga brott mot de grundläggande kraven på opartiskhet och saklighet.
127. Påstående om att viss forskning osannolikt kunnat utföras är dessutom vetenskapligt ogrundat (se punkt 33). Underlåtenheten att därvid beakta den ingående och vetenskapligt grundade kritik som inkommit av de sakkunnigas utredning, antaganden och slutsatser, såväl som underlåtenheten att utreda bakomliggande relevanta sakförhållanden på det sätt som ärendets beskaffenhet kräver, strider på ett flagrant sätt mot kravet på saklighet och den grundläggande skyldigheten att grunda bedömningen på en utredning av alla omständigheter av relevans för prövningen.
128. Med hänsyn till att den huvudsakliga invändningen mot den enskilde forskaren är brister i dokumentationen av den vetenskapliga verksamheten, är det enligt Thomas Bull särskilt anmärkningsvärt att myndigheten inte berört den dokumentation som de faktiskt haft tillgång till i sin bedömning.
129. Valda formuleringar som att *"Lundeberg (...) inte styrkt sina påståenden"* indikerar istället ett synsätt, enligt vilket den enskilde har en bevisbörda för att han ej ska ha gjort sig skyldig till vetenskaplig oredlighet.³² En sådan ståndpunkt är direkt felaktig mot bakgrund av myndighetens bevisbörda, utredningsskyldighet och objektivitetsplikt.
130. Avseende myndighetens kontakt med Kerstin Uvnäs Moberg framkommer ytterligare grava brister gällande den grundläggande, förvaltningsrättsliga hanteringen av ärendet.
131. Thomas Lundeberg har till VR informerat och redogjort för den bakomliggande relationen med Kerstin Uvnäs Moberg. Det har därefter framkommit att Kerstin Uvnäs Moberg vid ett antal tillfällen besökt VR och bidragit till utredningen med egna utsagor och inlämnad dokumentation samt tagit del av all övrig i ärendet ingiven dokumentation. Vid en genomgång av VR:s upprättade händelselista i ärendet framgår att Kerstin Uvnäs Moberg och Kurt Björkholm fortlöpande kommunicerats handlingar

³² Expertgruppens utlåtande, s. 6.

och de facto behandlats som parter i ärendet, trots att den begäran om granskning som initierat ärendet hos VR kommit från KI (bilaga 28).

132. Det är därtill i hög grad stridande mot kravet på att VR:s utlåtande ska grunda sig på en granskning i enlighet med fundamentala förvaltningsrättsliga principer, att VR inte informerat Thomas Lundeberg om denna frekventa kontakt, och inte heller redovisat det material som Kerstin Uvnäs Moberg och hennes ombud lämnat till myndigheten. Björn Thomasson vid VR har vid ett möte med professor Johan Thyberg bekräftat att handlingarna från Uvnäs Moberg och Björkholm aldrig tillställdes Lundeberg eller hans ombud. Thomas Lundeberg har härvid – i strid med grundläggande krav på kommunikation – berövats sin rätt att yttra sig över de uppgifter som tillförts ärendet. Det är vidare oklart hur myndigheten värderat Kerstin Uvnäs Mobergs utsagor mot bakgrund av hennes tydligt fientliga inställning gentemot Thomas Lundeberg och deras tvistiga affärsangelägenheter.

133. Ärendehanteringens har därutöver präglats av brister i diarieföring och arkivering. Det har även konstaterats att handlingar med direkt relevans för prövningen inte har kunnat frambringas. Arkivarien på VR; Harald Löfgren har i ett mail till professor Johan Thyberg den 13 december 2011 bekräftat att en stor del av protokollen från Expertgruppens möten inte finns i VR:s arkiv, bland dem protokollen avseende de år då Lundebergs ärende var aktuellt (bilaga 29). Chefen på VR:s administrativa avdelning; Jan Ståhlhammar, har i sin tur bekräftat via brev till Johan Thyberg att vissa av handlingarna i Thomas Lundebergs ärende inte finns i VR:s arkiv (bilaga 30). En utförlig redogörelse över dessa brister biläggs i en separat skrivelse (se bilaga 31). Det är vidare oklart om VR funnit stöd för sina slutsatser i någon form av bevisning, eftersom någon bevisning aldrig presenterats av myndigheten, som istället hänvisat till diverse ospecificerade "indikationer".

134. Vad gäller de anklagelser hänförliga till djurförsöken som riktats mot Thomas Lundeberg har de sakkunniga varit mycket oprecisa avseende vilka krav som ställts på forskningsverksamheten samt vilka specifika krav som Thomas Lundeberg inte anses ha uppfyllt. Utöver det faktum att VR därmed klart försvårat möjligheten för Thomas Lundeberg att bemöta de anklagelser som riktats mot honom, har VR åberopat och oprecist hänvisat till riktlinjer och regler som tillkommit efter den granskade forskningen

ägt rum – ett förfarande som står i uppenbar strid med legalitetsprincipen och förbudet mot retroaktivitet.

135. Allvarlig kritik har vidare riktats mot Thomas Lundeberg för användande av "plagiat" med anledning av hans tillämpning av ett inom medicinsk forskning frekvent och allmänt accepterat förfarande, med användandet av likartade formuleringar vid metodbeskrivningar av vetenskapliga experiment och återanvändande av material ur egna opublicerade arbeten. Även här kan noteras att det härvid inte har specificerats vilka publikationer som granskats eller vad granskningen de facto visat.
136. Därutöver har allvarlig kritik mot Thomas Lundeberg framförts avseende de medförfattare som angivits vid publicering av vissa vetenskapliga artiklar. VR har emellertid inte utrett eller ens beaktat övriga forskares eventuella ansvar för medverkan som författare till de aktuella publikationerna. Inte heller har beaktats att förfarandet med en vid krets av medförfattare till vetenskapliga artiklar är i linje med en sedan länge inom medicinsk forskning etablerad praxis.
137. Kritik avseende bristande kontroll och handledning liksom insinuationer om medverkan till oredlighet i forskning har även här ensidigt riktats mot Thomas Lundeberg, trots att en annan forskare varit ansvarig huvudhandledare. Kritiken framstår därtill som högst ogrundad. De ifrågavarande doktoranderna som inte delat VR:s slutsatser, har inte hörts och har därmed inte fått möjlighet att redovisa sina iakttagelser och bedömningar.
138. Som påtalats i Christer Pehrsons skrivelse av den 15 april 2006 (se punkt 39 f.), har myndigheten av oförklarade skäl underlåtit att kontakta flertalet insatta och på nära håll involverade personer med god kunskap om de förhållanden som varit föremål för granskning. Förfarandet står i uppenbar strid med kraven på saklighet och objektivitet. Den underlåtna utredningen av relevanta förhållanden underminerar på ett avgörande sätt VR:s utlåtande.
139. På samma sätt som ovan har granskningen av tillkomsten av underlaget till två patentansökningar också ensidigt fokuserat på Thomas Lundebergs ansvar för påstådda brister och insinuerad oredlighet, trots att patenten söktes av två forskare. VR har härvid inte heller redovisat några skäl till varför Thomas Lundeberg – och inte

Kerstin Uvnäs Moberg i sin egenskap av styrelseledamot, VD, administrativt ansvarig och förste författare till patentansökningarna – ensam skulle vara den som bär ansvaret för ingivna ansökningar.

140. Ovan redovisade brister i fråga om kommunikation, hantering av partsställning, diarieföring samt arkivering utgör allvarliga handläggningsfel som måste anses helt underminera förutsättningarna för en rättssäker granskning och bedömning. VR:s i utlåtandet redovisade slutsatser präglas därutöver av en genomgående och mycket allvarlig brist på saklighet och objektivitet, där information som talat till Thomas Lundebergs fördel ignoreras, där personer med stark koppling till ärendet inte har kontaktats och där direkta uppgifter har lämnats utan avseende, utan motivering.
141. Mot bakgrund av de mycket allvarliga brister som framkommit, kan sammanfattningsvis konstateras att VR:s utlåtande med där redovisade slutsatser, står i klar strid med de grundläggande kraven på rättssäkerhet som kommer till uttryck i övergripande offentligrättsliga och förvaltningsrättsliga regler och principer avseende myndighetens opartiskhet, saklighet, utredningsansvar, likabehandling och kommunikation.
142. Underlåtenheten att beakta tunga och sakligt grundade invändningar samt övriga flagranta brister i utredning och hantering, innebär därtill att det helt saknas sakligt stöd för slutsatsen att Thomas Lundeberg ska ha gjort sig skyldig till vetenskaplig oredlighet.
143. Thomas Lundeberg har som enskild – i ljuset av det ovan anförda – haft allt fog för att uppfatta förfarandet som osakligt och partiskt. Den mot honom riktade granskningen står därmed i klar strid även med de rättssäkerhetsgarantier som 1 kap. 9 § RF ger uttryck för.
144. Därtill kommer att VR kort tid före Thomas Lundebergs begäran om omprövning, beslutade att dra tillbaka ett av Expertgruppen avgivet utlåtande i ett annat ärende rörande misstänkt oredlighet i forskning³³ ([bilaga 32](#)). I VR:s beslut anges att orsaken är *”betydande oklarheter i hanteringen vid utredningen av misstänkt oredlighet”*. Av VR:s eget pressmeddelande framgår att det primärt rört sig om brister i diarieföringen av inkomna handlingar ([bilaga 33](#)).

³³ Vetenskapsrådets beslut av den 21 september 2011, dnr 312-2008-7820 om tillbakadragande av Expertgruppens utlåtande av den 9 september 2010 avseende Suchitra Holgersson.

145. Ovan redovisade fel och brister framstår till art och omfattning som långt allvarigare än de som förelåg i ärendet där VR drog tillbaka Expertgruppens utlåtande. VR:s förfarande och praxis på detta område får mot denna bakgrund anses i hög grad olikformig och godtycklig. Thomas Lundeberg har blivit utsatt för en olikformig rättstillämpning som uppenbart missgynnat honom i förhållande till den forskare som granskades i det andra ärendet. Fullgörandet av VR:s granskning på detta centrala område har därmed inte skett med beaktande av det grundläggande kravet på *allas likhet inför lagen*, som även det uppställs i 1 kap. 9 § RF.

Sammanfattning

146. Sammanfattningsvis är det således fråga om ett stort antal allvarliga och uppenbara överträdelser av grundläggande och fundamentala rättsregler och principer. Härvid ska även beaktas att KI:s på VR:s utlåtande grundade beslut utgör inskränkningar av i EKMR skyddade rättigheter, varför det tidigare i praxis uppställda kravet på uppenbart felaktiga bedömningar och rättstillämpningar inte ska upprätthållas (se ovan punkt 115-117). Vid bedömningen av huruvida VR jämte KI är att betrakta som vållande ska även erinras om att culpanivån för ansvar enligt 3 kap. 2 § SkL inte avviker nämnvärt från vad som i allmänhet gäller vid skadeståndsrättsligt oaktsamhetsansvar. Frågan om vad som utgör fel och försummelse måste relateras till beslutssituationen som fordrar en nyanserad bedömning (se punkt 112 och 116).

147. Den som utpekas som misstänkt för oredlighet är i en mycket utsatt position, där utslaget är av helt avgörande betydelse för dennes fortsatta karriär. Den granskade har – som framgått – mycket svårt att i efterhand rentvå sitt namn. Det är mot denna bakgrund av fundamental betydelse att den granskande myndighetens bedömningar och slutsatser grundar sig på en objektiv, allsidig och rättssäker utredning.

148. Begreppet oredlighet i forskning är dessutom i sig så vagt att det ytterligare skärper kraven på ingående prövning och motivering. I ljuset av detta måste höga krav ställas på den myndighet som utreder dessa frågor. De ovan redovisade synnerligen allvarliga fel och brister som framkommit i förevarande fall utgör sådana överträdelser av grundläggande rättsregler som klart är att betrakta som fel eller försummelse i den mening som avses i 3 kap. 2 § SkL.

Anonym och kumulerad culpa i relation till VR och KI

149. Ansvar enligt 3 kap. 2 § SkL omfattar *kumulerade fel*, dvs. ett flertal av olika befattningshavares begångna fel som sammantaget medför att myndigheten anses ha varit försumlig, och *anonyma fel*, dvs. fel som inte kan tillskrivas en specifik befattningshavare inom en myndighet.³⁴
150. Innebörden är att en myndighet inte kan skylla ett begånget misstag på att man exempelvis har erhållit felaktig information från en annan myndighet, eller att det inte går att utpeka en specifikt ansvarig tjänsteman. Vållandebedömningen ska ske från allmänhetens synpunkt och prövningen av huruvida fel eller försummelse föreligger får därmed i regel en mer normativ prägel än vad som gäller för många andra oaktshetsbedömningar. I NJA 2013 s. 842 anger HD att det främst handlar om vad den skadelidande är berättigad att begära avseende myndighetsutövningen, och inte om eller i vad mån en enskild handläggare kan klandras. Reglerna ämnar således tillse att en skadelidande under inga omständigheter blir utan ersättning på grund av att fel eller försummelse inte kan lastas en specifik myndighet av flera inblandade. Som anges i lagkommentaren kan det knappast begäras mer av den skadelidande än att han påvisar att ett fel förekommit, som i och för sig är så allvarligt att det får antas bero på oaktshets på myndighetens sida, och han behöver således inte visa vari oaktsheten närmare bestämt ligger (exempelvis förbiseende av lagregel eller misstag om de faktiska förhållandena).³⁵
151. KI – som uppmärksammades på avgörande brister i VR:s prövning (se punkt 34) – lade VR:s utlåtande till grund för sitt beslut utan vidare prövning, utan att överhuvudtaget beakta och utreda påtalade brister i VR:s granskning och slutsatser. Även KI:s agerande utgör därför skadeståndsgrundande fel eller försummelse vid myndighetsutövning.
152. VR:s respektive KI:s skadeståndsansvar ska bedömas med utgångspunkt från principerna om kumulativ och anonym culpa. Vilken aktör som anses bära det främsta ansvaret är sekundärt i förhållande till ändamålet; att tillförsäkra den skadelidande ersättning för den skada som de facto drabbat honom.

³⁴ Prop. 1972:5, s. 496 f., 517; Bengtsson & Strömbäck, s. 113; Bengtsson, s. 57 samt NJA 2013 s. 842, HD:s dom p. 32.

³⁵ Zeteo databas, Lagkommentar till 3 kap. 2 § SkL, under rubriken *Fel eller försummelse*. Jfr även JK:s uppfattning enligt dnr 1-628-04-40.

Adekvat kausalitet

153. En objektivt och sakligt bedriven utredning hade – mot bakgrund av vad som ovan anförts – utvisat att det inte fanns fog för misstanken att Thomas Lundeberg gjort sig skyldig till vetenskaplig oredlighet. Vid ett sådant alternativt händelseförlopp hade därmed VR:s utlåtande friat Thomas Lundeberg från misstankarna om vetenskaplig oredlighet. KI:s beslut hade då aldrig fattats och någon skada hade sålunda inte uppkommit.
154. KI:s på VR:s utlåtande grundade beslut har emellertid – som ovan redovisats – medfört reella och mycket allvarliga konsekvenser för Thomas Lundeberg, såväl personligt som ekonomiskt. Det har eliminerat förutsättningarna för Thomas Lundebergs fortsatta professionella yrkeskarriär som forskare samt utestängt honom från befattningar som han i annat fall hade haft möjlighet att tillträda.
155. Kedjeförloppet mellan bristerna i VR:s granskning och utlåtande, KI:s fällande beslut och DS följdbeslut är vidare klarlagt och redovisat (se punkt 26, 49, 51, 60-64, 98-101). VR:s utlåtande har de facto varit en avgörande faktor för utfallet då någon ytterligare utredning inte har bedrivits av det beslutande lärosätet.
156. VR:s ovan redovisade överträdelser av grundläggande rättsregler är mot denna bakgrund att betrakta som orsak till uppkommen skada. Det föreligger därmed erforderlig grund för att anse angivna brister ha utgjort en nödvändig betingelse för inträffad skada.

Konventionsrättsliga aspekter

Rätten till privatliv

157. Forskning och fortlöpande publicering av forskningsrön i vetenskapliga artiklar, handledning i forskarutbildning och undervisning har under hela Thomas Lundebergs yrkesliv fram till fällningen för oredlighet i forskning, utgjort basen för hans professionella verksamhet och identitet.

158. Europadomstolen har i sin praxis etablerat att rätten till privatliv enligt artikel 8 EKMR även omfattar den yrkesmässiga sfären av privatlivet.³⁶ Europadomstolen har härvid betonat yrkeslivets starka privata karaktär, som för de flesta innebär betydande möjligheter till etablering och utveckling av relationer med omvärlden.³⁷
159. Thomas Lundeberg har under sin forskarkarriär – som till betydande del präglats av forskning, undervisning och handledning – etablerat ett stort kontaktnät runt om i världen. Han har tillsammans med forskarkollegor, doktorander och övriga arbetsrelationer skapat en sfär av vetenskapliga och sociala relationer.
160. VR:s utlåtande och KI:s beslut har medfört mycket allvarliga och varaktiga skadeverkningar för Thomas Lundebergs sociala relationer såväl inom som utom yrkesrollen. Thomas Lundeberg har – som ovan utvecklats – på grund av att han förklarats skyldig till allvarlig vetenskaplig oredlighet, blivit utfryst av kollegor. Han har därtill avskurits från stora delar av sitt tidigare stora kontaktnät världen över. Det mot Thomas Lundeberg riktade förfarandet är – som framgått av redovisningen av sakomständigheterna – de facto ett forskningsförbud.
161. De sammantagna effekterna av ovan redovisade förhållanden har inneburit en nästintill ohållbar arbetssituation för Thomas Lundeberg, som vid upprepade tillfällen övervägt att lämna sin tjänst som överläkare på DS – en situation med stark och tydlig koppling till forskningsförbudets livslånga karaktär och följder. Det mot Thomas Lundeberg riktade förfarandet är mot denna bakgrund en klar inskränkning av hans i artikel 8 EKMR skyddade rättighet.
162. Ett ingrepp i den av artikel 8 skyddade rättigheten måste vara lagligt (in accordance with the law). Kravet på laglighet innebär i första hand att inskränkning måste ha stöd i inhemsk lag, och därutöver krävs att denna lag uppfyller rimliga anspråk på rättssäkerhet (the rule of law). Lagen måste ge skydd mot godtycke.
163. Det mot Thomas Lundeberg riktade förfarandet som de facto medfört ett forskningsförbud är som tidigare utvecklats inte förenligt med lag. Förfarandet, som ligger till grund för aktuella beslut, står i klar strid med det i grundlagen uppställda

³⁶ Se *Niemietz mot Tyskland*, 16 december 1992, para. 29, *Peck mot Förenade konungariket*, 28 januari 2003, para. 57, *Sidabras och Dziutas mot Litauen*, 27 juli 2004, para. 49 samt *Kotiy mot Ukraina*, 5 mars 2015, para 63.

³⁷ Se *Niemietz mot Tyskland*, para. 29.

kravet på saklighet och objektivitet i 1 kap. 9 § RF. Det är vidare klarlagt att förfarandet strider mot det grundlagsskyddade kravet på likabehandling. Thomas Lundeberg har, utan stöd i lag, utsatts för en godtycklig behandling som medfört förödande konsekvenser för hans yrkeskarriär. Förfarandet strider därutöver mot grundläggande förvaltningsrättsliga regleringar och principer, vars huvudsakliga syfte just är att upprätthålla den enskildes rättssäkerhet. Därtill står förfarandet i uppenbar strid med de av SUHF uppställda riktlinjerna för hur ett förfarande gällande misstänkt vetenskaplig oredlighet ska hanteras (se punkt 119).

164. Allvaret i dessa begränsningar accentueras ytterligare av dess bestående karaktär. Formuleringar som att *"Thomas Lundeberg förbrukat sitt förtroende som vetenskapsman"* vittnar om upprätthållandet av forskningsförbudet som en form av moralisk sanktion, vars tillämplighet inte överprövats av domstol. Påföljder av lång varaktighet där möjlighet till överprövning av domstol saknats, har av Europadomstolen konstaterats utgöra en kränkning av artikel 8.³⁸
165. En inskränkning av rätten till privatliv är vidare konventionsenlig endast om den i det enskilda fallet är proportionerlig i förhållande till det legitima syftet bakom inskränkningen. En *konkret intresseavvägning* ska härvid ske med utgångspunkt i hur starkt de motstående intressena gör sig gällande.³⁹
166. Den rättsliga reglering som beslutet gentemot Thomas Lundeberg baseras på, bärs självfallet upp av ett starkt allmänintresse; att säkerställa tilliten till vetenskaplig forskning. Som tidigare nämnts, förutsätter syftets realiserande emellertid att misstankar om oredlighet inom forskning utreds på ett ingående och adekvat sätt. Fällande utslag med stöd av bristfälliga utredningar är ägnade att få en direkt motsatt verkan; att förhindra utförandet av för samhället värdefull forskning.
167. Mot bakgrund av de mycket allvarliga brister som framkommit i den av VR bedrivna utredningen, är det inte visat att Thomas Lundeberg har gjort sig skyldig till någon oredlighet i forskning. Något beaktansvärt allmänintresse kan således inte anses göra sig gällande vid en konkret intresseavvägning, under det att Thomas Lundebergs

³⁸ Se t.ex. *Campagnano mot Italien*, 23 mars 2006, para. 65-66.

³⁹ Se artikel 8.2 samt 10.2 EKMR.

motstående grundlags- och konventionsskyddade intresse av att forska och undervisa väger mycket tungt.

168. Det mot Thomas Lundeberg riktade förbudet har otvivelaktigt utgjort ett avgörande hinder mot att fullfölja den medicinska forskning som upptagit större delen av hans professionella yrkeskarriär. Därvid ska åter erinras om den avsevärda tid som förflutit; mer än 10 år sedan granskningen inleddes och 9 år sedan KI:s respektive DS beslut fattades, samt det faktum att någon domstolsprövning av dessa begränsningar aldrig ägt rum. Forskningsförbudet, som således inneburit en synnerligen långtgående inskränkning av Thomas Lundebergs karriär och livsprojekt, strider på ett flagrant sätt mot kravet på proportionalitet.
169. Inskränkningen av Thomas Lundebergs i artikel 8 skyddade rättighet kan i ljuset av det ovan anförda inte anses vara nödvändigt i ett demokratiskt samhälle i den mening som avses i artikel 8 (2).
170. Det mot Thomas Lundeberg riktade förfarandet utgör – med grund i det ovan anförda – en allvarlig kränkning av rätten till privatliv enligt artikel 8 EKMR.

Rätten till yttrandefrihet

171. Att forska och dokumentera sina forskningsrön samt att undervisa är vidare något som omfattas av den i konventionens artikel 10 stadgade rätten till tanke- och yttrandefrihet, samt i 2 kap. 1 § första punkten RF. Vid bedömningen av begränsningar i yttrandefriheten ska enligt 2 kap. 23 § RF särskilt beaktas bland annat vikten av vidaste möjliga yttrande- och informationsfrihet i vetenskapliga angelägenheter.⁴⁰
172. Ett av forskningens huvudsyften är att skapa och sprida information om vetenskapliga upptäckter, varför momenten forskning och spridning av forskning är starkt sammankopplade. Rätten att sprida sin forskning kan därför inkluderas av skyddet i artikel 10.⁴¹ I förevarande fall har Thomas Lundebergs forskning på begäran av KI tagits bort från lärosätets databaser och flertalet publikationer – inklusive publikationer från forskning som inte omfattats av misstanken om oredlighet – har dragits tillbaka.

⁴⁰ Regleringen utgör en markering i grundlagen av yttrande- och informationsfrihetens "kärnområden" där möjligheten till rättighetsbegränsningar ska vara särskilt snäva. Se Bull och Sterzel, *Regeringsformen, en kommentar*, s. 105.

⁴¹ Se t.ex. *Hertel mot Schweiz*, 25 augusti 1998.

173. Den akademiska friheten – omfattande friheten att forska och fritt förmedla och få tillgång till forskningsresultat – är en central del av den i artikel 10 EKMR skyddade yttrandefriheten.⁴²
174. Europadomstolen har framhållit att den akademiska friheten inom forskning och utbildning bör garantera yttrandefrihet, frihet att *bedriva* forskning samt frihet att *sprida* information och kunskap.⁴³ Europadomstolen har vid upprepade tillfällen betonat den akademiska och vetenskapliga frihetens stora värde och starka skyddsintresse inom konventionen, varför alla inskränkningar och begränsningar av sådan frihet noggrant måste granskas.⁴⁴
175. En livstidslång repressalie i form av det förbud som ålagts Thomas Lundeberg samt den omfattande begränsning av hans forskningsresultats spridning – i synnerhet den forskning som inte varit föremål för granskning och således inte omfattats av misstanken om oredlighet – står i klar strid med detta värde. Oaktat åtgärdernas initiala anledning, måste en proportionalitetsbedömning föregå betydande inskränkningar av aktuellt slag. Därtill kommer att inskränkningar av denna omfattning under alla omständigheter måste ske på mycket tydliga och legala grunder.
176. Möjligheten att på godtyckliga grunder hindra spridning av forskningsresultat, hänförlig till forskning som inte omgärdats av någon misstanke om oredlighet, inte har granskats och än mindre har omfattats av något beslut, måste anses starkt begränsad. KI:s agerande i förhållande till Thomas Lundebergs publikationer har därvid brustit i flera avseenden vad gäller kraven på förutsebarhet, lagstöd och proportionalitet; det är inte nödvändigt i ett demokratiskt samhälle att hindra spridning av forskningsresultat baserad på godkänd och legitimt genomförd forskning.
177. Det mot Thomas Lundeberg riktade förfarandet utgör en kränkning av hans rätt till yttrandefrihet i enlighet med artikel 10 EKMR och 2 kap. 1 § första punkten RF.

⁴² Se *Sorguc mot Turkiet*, 23 juni 2009, para. 21 och 35.

⁴³ Se *Sorguc mot Turkiet*, p. 21 och 35 som hänvisar till *The Parliamentary Assembly of the Council*, Recommendation 1762, para 4.1.

⁴⁴ Se *Mustafa Erdogan m.fl. mot Turkiet*, 27 maj 2014, para. 40 och *Sorguc mot Turkiet*.

Äganderättsskyddet

178. Artikel 1 i första tilläggsprotokollet till EKMR syftar till att skydda den enskildes rätt till egendom. Europadomstolen har klarlagt att intressen såsom inkomst omfattas av egendomsbegreppet, men har uteslutit framtida inkomster och på så vis begränsat tillämpningen till förefintlig egendom.⁴⁵
179. Av Europadomstolen praxis framgår att äganderättsskyddet även kan omfatta en verksamhets goodwill med anledning av att dess värde kan likställas med privata rättigheter. Det egenintresse som kan finnas i en verksamhet utgör således tillgångar som till sin karaktär kan likställas med egendomsbegreppet i artikel 1.⁴⁶
180. Begreppet egendom fordrar i det avseendet en extensiv tolkning och omfattar enligt praxis även den särskilda typ av egendom som underbyggs med så kallade *legitima förväntningar*, däribland intresset att få bedriva viss yrkesverksamhet.⁴⁷ Enligt domstolens praxis kan en restriktion att utöva visst yrke innebära en kränkning av äganderättsskyddet om det på ett betydande sätt orsakat en minskad inkomst och ett minskat värde av en skapad kundkrets, med konsekvensen att verksamheten generellt fallerar.⁴⁸
181. I kammarrättens mål nr 3702-13 aktualiserades frågan om äganderättsskyddet blivit kränkt i samband med att Skolverket beslutat att inte tillerkänna en lärare behörighet att undervisa vissa årskurser. Kammarrätten fann att beslutet påverkat lärarens förutsättningar för sin yrkesutövning genom att ha minskat den utsträckning inom vilken hon kunde utöva sitt yrke och erhålla anställning. Det medförde i sin tur en påtaglig risk för minskade inkomster, varför en inskränkning av skyddet i artikel 1 första tilläggsprotokollet hade skett. I målet ansågs emellertid inskränkningen vara proportionerlig i förhållande till de allmänna intressen den varit avsedd att tillgodose, varför inskränkningen bedömdes vara legitim.

⁴⁵ Se *Malik mot Förenade konungariket*, 13 mars 2012, para. 88.

⁴⁶ Se *Van Marle m.fl. mot Nederländerna*, 26 juni 1986, para. 41 och *Buzescu mot Rumänien*, 24 augusti 2005, para. 81-83.

⁴⁷ Se *Pine Valley Developments Ltd m.fl. mot Irland*, 29 november 1991, para. 51, *Pressos Compania Naviera S.A. m.fl. mot Belgien*, 20 november 1995, para. 31, *Fredin mot Sverige (no. 1)*, 18 februari 1991, para. 40 samt *Fabris mot Frankrike*, 7 februari 2013, para. 50.

⁴⁸ Se *Van Marle m.fl. mot Nederländerna*, para. 41-42.

182. I förevarande fall har Thomas Lundeberg under merparten av sitt yrkesliv ägnat sig åt forskning och undervisning. Under sin karriär har Thomas Lundeberg bedrivit flera stora forskningsprojekt, beviljats ett flertal patent och publicerat en ansevärd mängd vetenskapliga rapporter och artiklar. Han har därmed även byggt upp ett gott renommé som i enlighet med Europadomstolens praxis omfattas av det konventionsrättsliga äganderättsskyddet.
183. Forsknings- och undervisningsförbudet som riktats mot Thomas Lundeberg utgör en avgörande och långtgående begränsning av hans rätt att bedriva en väsentlig del av sitt yrke. Förbudet har därmed även inneburit en påtaglig löneminskning. Vidare har den uppmärksamhet och stigmatisering som till följd av beslutet drabbat Thomas Lundeberg varit starkt belastande för hans goda renommé och helt ödesdigert för omgivningens tilltro till honom som fortsatt verksam vetenskapsman.
184. Det på VR:s utredning och konklusion grundade beslutet från KI har således ödelagt det arbete som Thomas Lundeberg lagt ned för att bygga upp sin dittillsvarande framgångsrika forskningskarriär. Beslutet har vidare inneburit en eliminering av Thomas Lundebergs legitima förväntningar att kunna fortsätta sin forskningsverksamhet.
185. Egendomsskyddet i artikel 1 första tilläggsprotokollet får endast inskränkas med stöd i lag. För att leva upp till laglighetskravet krävs därvid att ingreppet är förutsebart och fritt från godtycke. Som tidigare nämnts (se punkt 144-145), har Thomas Lundeberg utsatts för ett av VR olikformigt och godtyckligt förfarande i förhållande till andra forskare i samma situation. Inskränkningen kan därför inte anses vara godtagbar från konventionsrättslig synpunkt. Mot bakgrund av detta, samt vad som ovan anförts gällande proportionalitetsbedömningen (se punkt 165-169, 175-176), har förfarandet saknat stöd i lag och skett helt utan erforderliga rättssäkerhetsgarantier. Förfarandet har därför inneburit en kränkning av Thomas Lundebergs äganderätt enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till EKMR.
186. Bestämmelsen i 3 kap. 2 § SkL ska härvid, med beaktande av samtliga ovan anförda aspekter gällande rätten till privatliv, yttrandefrihet och egendomsskydd, tolkas och tillämpas grundlags- och konventionskonformt i syfte att ge ett praktiskt och effektivt skydd för åberopade rättigheter.

187. Konventionskränkningarna utgör därtill – som ovan framförts – en fristående grund avseende ideellt skadestånd.

Rätten till domstolsprövning

Rättsliga utgångspunkter

188. Artikel 6 (1) EKMR garanterar var och ens rätt till en rättvis rättegång. Bestämmelsen anses tillämplig när (i) det föreligger en reell och seriös tvist mellan en enskild och en annan person eller myndighet, (ii) tvisten gäller en rättighet som har sin grund i den nationella rätten, samt (iii) rättigheten kan anses vara en civil rättighet.

189. Vad gäller rekvisitet *reell och seriös tvist* är kraven som ställs på grunderna för anspråket inte högt ställda. Det räcker att det föreligger rimliga grunder (arguable claims) för att en tvist ska anses vara reell och seriös. Vidare föreligger en övergripande presumtion för att artikel 6 (1) är tillämplig. En tvist ska således anses vara reell och seriös om det inte finns klara indikationer på att så inte är fallet.⁴⁹

190. Avseende rekvisitet *civil rättighet* ska beaktas att Europadomstolen, i mål om återkallelse av tillstånd att bedriva visst yrke, inklusive återkallelse av rätten att praktisera som läkare, i ett antal avgöranden har ansett klagandenas civila rättigheter vara i fråga, varför artikel 6 (1) varit tillämplig.⁵⁰ Samma resonemang användes av kammarrätten i Stockholm i mål 3120-08 mellan Klaus Potthoff och Socialstyrelsen, i beslut meddelat den 3 september 2009, där det betonades att en rättvis rättegång var särskilt viktig eftersom tvisten gällde ett innehav av läkarlegitimation och detta är en civil rättighet enligt artikel 6 (1) i konventionen.

Tillämpning i förevarande fall

191. Fråga är huruvida det i förevarande fall föreligger en reell och seriös tvist. I samband med att Thomas Lundeberg inlämnat ett överklagande av KI:s beslut av den 22 juni 2006, har tvist otvivelaktigt uppstått. Thomas Lundeberg har i sitt överklagande anfört

⁴⁹ Se *Rolf Gustafsson mot Sverige*, 1 juli 1997.

⁵⁰ Se *König mot Tyskland*, 28 juni 1978, *Le Compte, van Leuven och De Meyre mot Belgien*, 23 juni 1981, *Albert och Le Compte mot Belgien*, 10 februari 1983, *Kraska mot Schweiz*, 19 april 1993 samt *Diennet mot Frankrike*, 26 september 1995.

att beslutet innebär en inskränkning av hans grundlagsfästa och konventionsskyddade yttrandefrihet utan erforderat stöd i lag. Det får därmed anses föreligga rimliga grunder för överklagandet och i ljuset av det ovan anförda är det fråga om en reell och seriös tvist i konventionens mening. Det står därmed också klart att tvisten avser en rättighet som har sin grund i den nationella rätten (jfr RF 2 kap. 1 § och 23 § andra stycket).

192. Återstående fråga är om tvisten kan anses gälla en civil rättighet. Det ska härvid beaktas att Thomas Lundeberg, under hela sitt yrkesliv ägnat sig åt forskning och undervisning på professionell nivå. För honom innebär beslutet en inskränkning i rätten att bedriva professionell verksamhet utan hinder av offentligt organ.
193. Av ovan redovisad praxis från såväl Europadomstolen som från kammarrätten i Stockholm kan konstateras att tillstånd att bedriva visst yrke i ett flertal avgöranden har ansetts gälla civila rättigheter (se punkt 190 och tillhörande not 50). Det ska här beaktas att forskning och undervisning är högst integrerade delar i Thomas Lundebergs yrkesroll, varför ifrågavarande praxis med styrka talar för att den aktuella tvisten rör just en civil rättighet i konventionens mening.
194. Enligt de nationella domstolarna träffades KI:s beslut av överklagandeförbudet i 12 kap. 4 § högskoleförordningen. Enligt 3 § FL ska emellertid ett överklagandeförbud åsidosättas om det krävs för att tillgodose rätten till domstolsprövning enligt EKMR. FL:s – inte högskoleförordningens – regler skulle således ha tillämpats.
195. De nationella domstolarnas beslut om avvisning utgör mot denna bakgrund en allvarlig kränkning av Thomas Lundebergs rätt till domstolsprövning enligt artikel 6 (1) EKMR.
196. Principer om ett förvaltningsbesluts överklagbarhet har – som ovan redovisats – vidare vuxit fram i praxis, varvid ett beslut anses överklagbart om det har någon form av rättslig verkan eller är ägnat att negativt påverka den enskildes personliga eller ekonomiska situation (se punkt 87-91).⁵¹ Det finns härvid anledning att erinra om att överklagbarheten just motiveras av ett besluts faktiska effekter.

⁵¹ Jfr RÅ 2004 ref. 8.

197. Som tidigare anförts är det i förevarande fall uppenbart att de faktiska effekterna för Thomas Lundeberg varit synnerligen långtgående för hans yrkesmässiga ställning och livssituation. VR:s utredning och konklusion har givit upphov till en tydlig kedjereaktion där ett beslut enkom fattats på basis av ett annat. Att avvisa Thomas Lundebergs överklagan med hänvisning till att de beslut som VR och KI fattat inte har medfört någon rättslig verkan eller utgjort ett ingrepp i hans personliga eller ekonomiska ställning är därför direkt felaktigt. Thomas Lundeberg blev de facto på basen av dessa beslut förbjuden att ägna sig åt forskning vid sin arbetsplats på en universitetsklinik. Det saknas därvid en förståelse för vilket förödande ingrepp i en forskares liv det är att på bristfälliga och felaktiga grunder bli anklagad och förklarad skyldig till vetenskaplig oredlighet.⁵²
198. Det finns härvid skäl att jämföra situationen med ett disciplinärt förfarande (som sannolikt hade inletts om Thomas Lundeberg haft kvar sin anställning på KI vid tiden för KI:s beslut). Disciplinpåföljder; varning och löneavdrag, kan överklagas till Arbetsdomstolen. Det har således bedömts vara angeläget att sådana ärenden rättsligt kan överprövas. I förevarande fall hade emellertid Thomas Lundeberg, vid tiden för KI:s beslut, erhållit anställning vid ett annat universitetssjukhus. Med grund i KI:s beslut, har Thomas Lundeberg likväl tilldelats en med ett disciplinärt förfarande jämförbar påföljd avseende minskad lön (se punkt 80 samt närmare redogörelse för skadans omfattning nedan). Därtill har Thomas Lundeberg fått utstå en rad allvarliga konsekvenser till följd av ett minskat förtroende av sådan grad att det kvarstår än idag, snart tio år senare.
199. Med hänsyn till den i praxis betonade vikten av att beakta faktiska effekter vid prövning av ett besluts överklagbarhet, grundas förvaltningsdomstolarnas beslut om avvisning även i detta avseende på en felaktig rättstillämpning. Det utgör därmed även på denna grund en allvarlig kränkning av Thomas Lundebergs rätt till domstolsprövning enligt artikel 6 (1) EKMR.
200. Thomas Lundeberg har med tillämpning av artikel 13 EKMR och i enlighet med väletablerad praxis från HD, rätt till gottgörelse för ovan redovisade kränkningar avseende hans rätt till privatliv, yttrandefrihet och äganderättsskydd, samt hans rätt till domstolsprövning.

⁵² Jfr SUHF:s riktlinjer i punkt 119.

Närmare redogörelse för skadans omfattning

Ren förmögenhetsskada

201. Vid skada orsakad av fel eller försummelse vid myndighetsutövning svarar staten för ren förmögenhetsskada på samma sätt som vid person- eller sakskada.⁵³ Det saknas emellertid en specifik reglering för hur rena förmögenhetsskador ska beräknas, varför allmänna skadeståndsrättsliga regler och principer gäller för ersättningens beräkning.⁵⁴
202. I enlighet med principen om full ersättning är Thomas Lundeborg berättigad till ersättning för den inkomstförlust som han har fått vidkännas på grund av ovan redovisade fel och försummelse.
203. Enligt den allmänt vedertagna differensprincipen ska ersättningen för inkomstförlust motsvara skillnaden mellan den inkomst som skulle ha kunnat uppbäras om det skadeståndsgrundande förfarandet inte förelegat, och det faktiska inkomstförhållandet.
204. Vid en jämförelse med förarbetena till SkL jämte praxis avseende inkomstförlust med anledning av personskada, framgår att det vid fastställande av inkomstunderlaget inte endast ska tas hänsyn till den lön som den skadade hade vid skadetillfället, utan till den löneutveckling som är sannolik med hänsyn till förväntad befordran eller karriär i övrigt. Inkomstunderlaget för såväl förfluten tid som för framtiden måste därför bygga på antaganden varvid den skadelidandes utsikter till ökade inkomster på grund av befordran eller övergång till annat arbete ska beaktas.⁵⁵
205. Vilken styrka bevisningen bör ha för att ett yrkande om ersättning för framtida inkomstförlust ska bifallas har inte uttryckligen diskuterats i förarbetena till SkL. Där anges dock att eftersom det är fråga om antaganden om framtiden, det ligger i sakens natur att bedömningen måste vila på ett tämligen osäkert underlag.⁵⁶
206. I praxis har, på grund av svårigheten att prestera full bevisning om framtida högre inkomst, godtagits en viss bevislättning för den skadelidande, som har att göra *sannolikt*

⁵³ Lagkommentar till 3 kap. 2 § SkL, under rubriken *Allmänt*.

⁵⁴ Lagkommentar till 3 kap. 2 § SkL, under rubriken *Skada vid myndighetsutövning*.

⁵⁵ Se prop. 1975:12 s. 150 och NJA 2007 s. 461.

⁵⁶ A.a. prop. s. 104, 118 och 150.

att han om skadan inte inträffat skulle ha haft den tjänst eller den inkomst som han gör gällande.⁵⁷

207. I ett tidigare beslut från JK avseende en så kallad informationsskada enligt 3 kap. 3 § SkL, tillerkändes ersättning för ren förmögenhetsskada i form av förlorad arbetsinkomst hänförligt till ett försenat inträde på arbetsmarknaden. JK uttalade därvid att det är svårt för den enskilde att föra bevisning om skadan på annat sätt än att lämna uppgift om vilken lön som normalt utges inom det aktuella yrkesområdet, varför en tillämpning av 35 kap. 5 § RB ansågs påkallad.⁵⁸

Inkomstunderlaget

208. Av redovisningen ovan framgår att Thomas Lundeberg, för det fall VR avgivit ett utlåtande grundat på en saklig och objektiv utredning, inte hade funnits skyldig till oredlighet i forskning. Han skulle då tveklöst ha haft väsentligt vidare karriärmöjligheter än vad han efter KI:s beslut faktiskt haft. Därmed kan konstateras att han skulle ha haft inkomster kraftigt överstigande de som han i dagsläget tillfört sig.

209. Till fastställande av inkomstunderlaget ska beaktas att Thomas Lundeberg, vid tidpunkten för VR:s utredning, sökt en professur i rehabiliteringsmedicin på KI i Stockholm samt på Sahlgrenska i Göteborg, varvid han av sakkunniga bedömts som tillräckligt välmeriterad och kompetent för att inneha tjänsten och således placerats i första förslagsrummet. Vid ett alternativt händelseförlopp med en objektivt och sakligt genomförd utredning, hade Thomas Lundeberg inte funnits skyldig till vetenskaplig oredlighet. Vid ett sådant händelseförlopp hade Thomas Lundeberg således – vid tidpunkten för KI:s beslut – inte varit förhindrad att söka andra professurer inom sitt område, exempelvis den professur i rehabiliteringsmedicin som utlystes på Akademiska sjukhuset i Uppsala 2006, eller den professur inom samma område som utlystes på Universitetssjukhuset i Umeå 2010.

210. Mot bakgrund av att Thomas Lundeberg är mycket välmeriterad inom rehabiliteringsmedicin och av sakkunniga har bedömts besitta en stor pedagogisk samt ämnesspecifik skicklighet, är sannolikheten att Thomas Lundeberg blivit tilldelad en

⁵⁷ Jfr. NJA 2007 s. 461.

⁵⁸ JK:s beslut av den 9 november 2004, dnr 2228-03-40.

professur inom området mycket hög. Det är en tes som bland annat bekräftas av det faktum att personer som exempelvis Katharina Stibrandt Sunnerhagen och Michael Nilsson – som av sakkunniga rangordnats *efter* Thomas Lundeberg vid tillsättningen av professuren på Sahlgrenska – idag är professorer i just rehabiliteringsmedicin (se [bilaga 14](#) och [15](#)). Det faktum att Thomas Lundeberg tidigare innehaft en professur i fysiologi utgör ytterligare stöd för ett sådant antagande. Utgångspunkten för inkomstunderlaget bör därmed vara den lön som Thomas Lundeberg sannolikt hade erhållit som professor i rehabiliteringsmedicin.

211. Med hänsyn till den bevislättning som generellt råder i detta avseende, får beaktas att det i förevarande fall finns ett mycket starkt stöd för hur händelseförloppet sett ut vid ett av VR respektive KI korrekt fattat beslut.
212. I vart fall ska inkomstunderlaget baseras på den lön som Thomas Lundeberg, i sin egenskap av disputerad överläkare med docentkompetens, varit berättigad till. Som framgår av DS beslut av den 3 april 2014 om lönehöjning vid disputation och docentur ([bilaga 34](#)), erbjuder DS sina disputerade medarbetare ett lönepåslag om 2 000 kronor per månad. Medarbetare som erhållit docentkompetens erbjuds i sin tur ett lönepåslag om 4 000 kronor per månad.
213. Som överläkare på DS skulle Thomas Lundeberg i sin egenskap av titulerad medicine doktor och docent således haft rätt till ovan angivna lönepåslag om totalt 6 000 kronor per månad. Eftersom Thomas Lundeberg disputerade prekliniskt och även var docentur prekliniskt, skulle han vid sitt arbete på rehabiliteringsmedicinska kliniken DS, vid ett alternativt händelseförlopp, ha erhållit vid tiden motsvarande lönepåslag från år 2006. De för tidigare år aktuella tilläggsnivåer bekräftas av mailkorrespondens med HR-konsulten på Karolinska Universitetssjukhuset; Magnus Karlsson ([bilaga 35](#)). Karolinska Universitetssjukhuset och DS ligger båda under enheten KIDS, varför lönetilläggen följer samma nivåer.
214. Med anledning av det forsknings- och undervisningsförbud som ålagts Thomas Lundeberg har han följaktligen inte erhållit den lön som hans kompetens berättigat honom till. Det står vidare klart att det inte föreligger någon annan anledning till varför Thomas Lundeberg inte erhållit aktuella lönepåslag. Detta har för honom inneburit ett konkret lönebortfall som beräknas i enlighet med nedan angivna uppställning.

Beräkning av inkomstförlust

215. Thomas Lundeberg har inhämtat tillgängligt statistiskt underlag från Svenska Läkarförbundet (bilaga 36). Statistik har kunnat erhållas avseende ett stort antal av inkomståren under den i ärendet relevanta tidsperioden; 2006-2014. Avseende befättningsarvode från landsting har tillgänglig statistik inte kunnat erhållas för åren 2006-2007 och 2014.⁵⁹ Medellönen för aktuella år har därför framräknats utifrån det befintliga materialet med en genomsnittlig årsdifferens på 2,5 %.
216. Bilagt finns även en sammanställning över Thomas Lundebergs erhållna bruttoinkomst under perioden 2006-2014. Uppgifterna redovisas i utdrag från Thomas Lundebergs inkomstdeklarationer för respektive år (bilaga 37).
217. De aktuella uppgifterna ligger till grund för beräkningen av inkomstförlusten på sätt som redovisas i bilagda uppställningar.
218. I uppställning A; år 2006-2014 (bilaga 38) redovisas lönestatistiken från Läkarförbundet avseende åren 2006-2014. Därefter redovisas Thomas Lundebergs faktiska inkomst för åren 2006-2014, varvid differensen mellan inkomstunderlaget och den faktiska inkomsten anges med ett totalt belopp om 2 641 315 kronor.
219. En professor inom ett kliniskt ämne som rehabiliteringsmedicin uppstår lön i två delar; statlig lön via universitetet samt befättningsarvode via landstinget. Statistik för båda delar framgår av Läkarförbundets underlag (se bilaga 35, tabell 2-5), varvid dessa omräknats till årslöner i bilagd uppställning.
220. I uppställning A; år 2015-2018 (bilaga 38) redovisas beräknad framtida inkomstförlust för Thomas Lundeberg med ett totalt belopp om 1 403 319 kronor. Härvid har den konstaterade inkomstförlusten för år 2014 använts som utgångspunkt och årligen uppräknats med 3 % fram till år 2018, då Thomas Lundeberg fyller 65 år och avser att gå i pension.
221. I enlighet med dessa beräkningar uppgår den sammantagna inkomstförlusten för åren 2006-2018 till 4 044 634 kronor.

⁵⁹ Se statistik från Svenska Läkarförbundet, tabell 5.

222. Under alla omständigheter skulle Thomas Lundeberg haft rätt till det lönetillägg som DS erbjuder sina medarbetare som titulerats medicine doktor respektive docent.
223. Inkomstunderlaget baseras därvid på uppgifter som Thomas Lundeberg erhållit och som bekräftats av HR-konsulten på Karolinska Universitetssjukhuset samt bilagda beslut om lönetillägg från DS (se punkt 212-213), vilket redovisas i uppställning B; år 2006-2014 (bilaga 39), med ett totalt belopp om 522 000 kronor.
224. I uppställning B; år 2015-2018 (bilaga 39) redovisas Thomas Lundebergs beräknade framtida inkomstförlust med ett totalt belopp om 288 000 kronor, varvid lönepåslaget för år 2014 beräknats gälla fram till år 2018 då Thomas Lundeberg fyller 65 år och avser att gå i pension.
225. I enlighet med dessa beräkningar uppgår den sammantagna inkomstförlusten för åren 2006-2018 till 810 000 kronor.

Pensionsförlust

226. Den ovan redovisade inkomstförlusten medför följaktligen även en pensionsförlust för Thomas Lundeberg.
227. Trafikskadenämnden har i samråd med tjänstepensionsorganen arbetat fram en schabloniserad beräkningsmodell som gäller oavsett pensionssystem och bygger på den kompensationsnivå som gäller för förmånsbaserad tjänstepension. Förlusten beräknas därvid på differensen mellan det senast kända inkomstunderlaget och den faktiska inkomsten, och utgör 13 % på inkomster upp till 7,5 inkomstbasbelopp. För inkomster mellan 7,5 och 20 basbelopp beräknas förlusten till 68 % och i intervallet mellan 20 och 30 basbelopp till 35,5 %. Beräkningsmodellen bygger på arbete fram till 65 år samt att tjänstepensionen livsvarigt tas ut från 65 år med samma årliga belopp.⁶⁰
228. Pensionsförlusten har härvid beräknats enligt 2014 års värde för de två, ovan redovisade, alternativa inkomstförlusterna. I bilaga 40 (baserad på inkomstunderlaget i uppställning A) redovisas beräknad pensionsförlust med 211 841 kronor per år. Förlusten

⁶⁰ Trafikskadenämndens anvisningar för beräkning av förlust av tjänstepension, s. 2.

är beräknad utifrån hel tjänstetidsfaktor, varvid intjänandetiden för full tjänstepension är 30 år. Vid lägre intjänandetid beräknas förlusten på x antal år i förhållande till full tjänstetid. Perioden 2006-2018 är 13 år, varför förlusten beräknas till 13/30 av angivet belopp. Thomas Lundebergs pensionsförlust uppgår således till 91 798 kronor per år, från 65 års ålder och livsvarigt.

229. För omvandling till kapitaliserat engångsbelopp ska beloppet uppräknas till 2015 års värde med en uppräkningsfaktor på 0,22 % i enlighet med Finansinspektionens beslut om ändring av vissa skadelivräntor (bilaga 41). Beräkningen grundas sedan på 2014 års kapitaliseringstabell utfärdad av Trafikskadenämnden, som används vid frivilligt utbyte av skadeståndslivränta mot engångsbelopp (bilaga 42). Kapitaliseringsfaktor vid 62 år (Thomas Lundeberg är född 1953) och livsvarig utbetalning med början vid 65 års ålder är 11,101.⁶¹ Kapitaliserat engångsbelopp vid utbetalningstidpunkt år 2015 är således 1 021 292 kronor.⁶²

230. I bilaga 43 (baserad på det i andra hand åberopade inkomstunderlaget i uppställning B) redovisas beräknad pensionsförlust med 48 960 kronor per år vid hel tjänstetidsfaktor. För perioden 2006-2018 beräknas förlusten till 13/30 av angivet belopp. Thomas Lundebergs pensionsförlust uppgår således i vart fall till 21 216 kronor per år, från 65 års ålder och livsvarigt.

231. För omvandling till kapitaliserat engångsbelopp uppräknas beloppet till 2015 års värde (uppräkningsfaktor 0,22 %). Kapitaliseringsfaktor vid 62 år och livsvarig utbetalning med början vid 65 års ålder är 11,101. Kapitaliserat engångsbelopp vid utbetalningstidpunkt år 2015 är således 236 041 kronor.⁶³

Ideell skada

232. Det är i Sverige sedan den så kallade Lundgren-domen NJA 2005 s. 462 etablerat att kränkningar av artikel 6 EKMR ska ersättas med skadestånd inhemskt. Detta är ett

⁶¹ Se kapitaliseringstabellen, s. 2.

⁶² (91 798 x 1,0022 = 92 000 x 11,101 = 1 021 292)

⁶³ (21 216 x 1,0022 = 21 263 x 11,101 = 236 041)

utflöde av artikel 13, det vill säga rätten till ett effektivt rättsmedel. HD har därefter utvidgat den ovan nämnda principen till att omfatta alla konventionens artiklar.⁶⁴

233. Vid bestämmandet av ersättning för ideell skada bör som utgångspunkt enligt svensk rätt vara en på etiska och sociala värderingar baserad skönsmässig bedömning av den skada som typiskt sett kan anses ha uppkommit. Vid den bedömningen bör enligt HD beaktas de syften som motiverar att ersättning ska utgå samt överträdelsens varaktighet.⁶⁵

234. I NJA 2014 s. 323 tillerkändes ett skadeståndsbelopp om 100 000 kr av staten för överträdelse av fri- och rättighetsskyddet i 2 kap. 7 § RF på grund av att den skadelidande under en period om 4,5 år varit avregistrerad som svensk medborgare. Skadeståndsbeloppet motiverades med hänvisning till att det rörde sig om en överträdelse under lång tid av en grundläggande rättighet.

235. 1 kap. 9 § RF garanterar inte enskilda *en viss typ* av rättighet, men ställer däremot krav på ett bestämt förhållningssätt hos domstolar och myndigheter, vars maktutövning i allra högsta grad påverkar den enskilde. Dessa rättssäkerhetsgarantier är av central och helt grundläggande betydelse för vår rättsordning och vårt statsskick. En överträdelse innebär att staten bryter mot den grundläggande skyldigheten i det rättsliga ansvar som maktutövningen medför, vilket innebär allvarliga skadeverkningar.

236. Thomas Lundeberg har, på bristfälliga och direkt felaktiga grunder, blivit fråntagen sin professionella och framgångsrika yrkeskarriär som forskare. I realiteten är det ett livstidsstraff som allvarligt påverkat och negativt förändrat hela hans liv och tillvaro.

237. Mot bakgrund av att det i förevarande fall rör sig om allvarliga överträdelser av konventions- och grundlagsskyddade fri- och rättigheter, samt med beaktande av den ansevärda tidsperiod som förflutit och de långtgående konsekvenser som förfarandet medfört, är Thomas Lundeberg i enlighet med ovan angivet yrkande, berättigad till skälig gottgörelse om 100 000 kronor för ideell skada.

⁶⁴ Se NJA 2007 s. 584.

⁶⁵ Se NJA 2007 s. 584 och NJA 2014 s. 323.

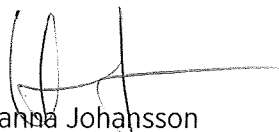
Ombudskostnader

238. En sökande kan ersättas av allmänna medel för ombudskostnader i ett ärende rörande statens frivilliga skadereglering. Hänsyn ska tas till ärendets omfattning och svårighetsgrad samt huruvida kostnaderna varit skäligen påkallade för tillvaratagandet av sökandes rätt (jfr 18 kap. 8 § första stycket RB). Thomas Lundeberg - som utgår från att material kommer att tillföras ärendet som han har anledning att yttra sig över - yrkar mot denna bakgrund ersättning för ombudskostnader med belopp som kommer att anges när han slutfört sin talan inför JK.

Stockholm den 28 december 2015

Percy Bratt

Hanna Johansson

Bilageförteckning

- Bilaga 1 Kl:s begäran om biträde av VR:s Expertgrupp avseende misstänkt oredlighet i forskning utförd av Thomas Lundeberg, daterad 30 mars 2004.
- Bilaga 2 Kl:s begäran om biträde av VR:s Expertgrupp avseende misstänkt oredlighet i forskning utförd av Joakim Carleson, daterad 30 mars 2004.
- Bilaga 3 VR:s sakkunnigas utlåtande av den 24 januari 2006.
- Bilaga 4 Kommentar till de sakkunnigas utlåtande, daterad 17 februari 2006.
- Bilaga 5 Kommentar till de sakkunnigas utlåtande, daterad 21 februari 2006.
- Bilaga 6 Skrivelse till VR, daterad 9 juni 2004.
- Bilaga 7 Kommentar till de sakkunnigas utlåtande av professor Johan Thyberg, daterad 21 februari 2006.

- Bilaga 8 Skrivelse av advokat Christer Pehrson, daterad 15 april 2006.
- Bilaga 9 Skrivelse av advokat Christer Pehrson, daterad 15 mars 2006.
- Bilaga 10 Expertgruppens utlåtande av den 18 maj 2006.
- Bilaga 11 KI:s beslut av den 22 juni 2006.
- Bilaga 12 Länsrättens beslut av den 9 oktober 2006.
- Bilaga 13 Kammarrättens beslut av den 18 december 2006.
- Bilaga 14 Sakkunnigutlåtande av professor och överläkare Jörgen Borg avseende professur i rehabiliteringsmedicin vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet, daterat den 28 oktober 2005.
- Bilaga 15 Sakkunnigutlåtande av professor och överläkare Björn Gerdle avseende professur i rehabiliteringsmedicin vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet, daterat den 16 november 2005.
- Bilaga 16 DS beslut av den 3 juli 2006.
- Bilaga 17 DS omprövningsbeslut av den 22 november 2007.
- Bilaga 18 Skrivelse från KIDS till KI, daterad den 10 februari 2010.
- Bilaga 19 Etikrådets yttrande av den 6 maj 2010.
- Bilaga 20 KI:s beslut av den 1 juni 2010.
- Bilaga 21 Förvaltningsrättens beslut av den 16 november 2010.
- Bilaga 22 Kammarrättens beslut av den 13 april 2011.
- Bilaga 23 Högsta förvaltningsdomstolens beslut av den 2 juli 2012.
- Bilaga 24 DS omprövningsbeslut av den 20 maj 2014.
- Bilaga 25 VR:s bemötande av inkomna skrivelser, daterad 28 mars 2012.
- Bilaga 26 Kompletterande sakkunnigutlåtande av Thomas Bull, daterad 7 oktober 2012.
- Bilaga 27 Sakkunnigutlåtande av Thomas Bull.
- Bilaga 28 VR:s händelselista.

BRATT | FEINSILBER | HARLING

- Bilaga 29 Mail från Harald Löfgren, Vetenskapsrådet till Johan Thyberg den 13 december 2011.
- Bilaga 30 Brev från Jan Ståhlhammar, Vetenskapsrådet till Johan Thyberg.
- Bilaga 31 Specificering av brister i diarieföring och arkivering.
- Bilaga 32 VR:s beslut av den 21 september 2011 om tillbakadragande av Expertgruppens utlåtande av den 9 september 2010 avseende Suchitra Holgersson.
- Bilaga 33 VR:s pressmeddelande ang. tillbakadragande av utredning.
- Bilaga 34 DS beslut av den 3 april 2014 om lönehöjning vid disputation och docentur.
- Bilaga 35 Mail från HR-konsulten; Magnus Karlsson vid Karolinska Universitetssjukhuset, daterat den 4 september 2015.
- Bilaga 36 Lönestatistik från Svenska Läkarförbundet.
- Bilaga 37 Bilagor till Thomas Lundebergs inkomstdeklarationer; inkomstår 2006-2014.
- Bilaga 38 Redovisad inkomstförlust; Uppställning A; år 2006-2018.
- Bilaga 39 Redovisad inkomstförlust; Uppställning B; år 2006-2018.
- Bilaga 40 Redovisad pensionsförlust; baserad på uppställning A.
- Bilaga 41 Finansinspektionens beslut av den 14 oktober 2014 om ändring av vissa skadelivräntor.
- Bilaga 42 2014 års kapitaliseringstabell från Trafikskadenämnden.
- Bilaga 43 Redovisad pensionsförlust; baserad på uppställning B.